

**ΠΑΝΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ**

**Ζητήματα συγκρισιμότητας δειγματοληπτικών ερευνών
Η περίπτωση της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, 1999-2008**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Καρανικολή Ειρήνη

Τριμελής εξεταστική επιτροπή:

Α. Μιχαλοπούλου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Επιβλέπουσα

Μ. Συμεωνάκη, Λέκτορας

Σ. Γιακουμάτος, Αναπληρωτής Καθηγητής, ΤΕΙ Καλαμάτας

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2009

Copyright © Καρανικολή Ειρήνη, 2009.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΕΔ: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

ΕΟΠ: Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών

ΕΣΥΕ: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας

CPS: Current Population Survey

EU: European Union

EUROSTAT: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία

LFS: Labour Force Survey

NUTS: Nomenclature of Territorial Units for Statistics

WPA: Word Projects Administration

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ θερμά τον κ. Στέλιο Ζαχαρίου, Προϊστάμενο του Τμήματος της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, για το υλικό, τη βοήθεια και τη γενικότερη συνεισφορά του στην παρούσα εργασία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Οι σκοποί και στόχοι της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Ο δειγματοληπτικός σχεδιασμός της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Βασικές έννοιες και ορισμοί	24
3.1 Βασικές έννοιες	24
3.2 Ορισμοί των κυριότερων μεταβλητών	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Ζητήματα συγκρισιμότητας των μετρήσεων-μεταβλητών	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 Ζητήματα συγκρισιμότητας στατιστικών ταξινομήσεων	70
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	72
ΠΗΓΕΣ	75
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	75
ABSTRACT	77

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας Δ.1 Το μέγεθος του δείγματος των ΕΕΔ, 1999-2008	22
Πίνακας Δ.2 Ο δειγματοληπτικός σχεδιασμός των ΕΕΔ 1999-2008	23
Πίνακας 1.1 Μέρος Ι: Γενικά χαρακτηριστικά (συμπληρώνεται για όλα τα μέλη του νοικοκυριού) 2004-2008	30
Πίνακας 1.2 Μέρος Ι: Γενικά χαρακτηριστικά (συμπληρώνεται για όλα τα μέλη του νοικοκυριού) 2008, 1999-2003	31
Πίνακας 2.1 Μέρος ΙΙ: Α΄ Γενικά στοιχεία (συμπληρώνεται για μέλη του νοικοκυριού ηλικίας 15 ετών και άνω) 2004-2008	34
Πίνακας 2.2 Μέρος ΙΙ: Α΄ Γενικά στοιχεία (συμπληρώνεται για μέλη του νοικοκυριού ηλικίας 15 ετών και άνω) 2008, 1999-2003	36
Πίνακας 3.1 Μέρος ΙΙ: Β΄ Στοιχεία της μοναδικής ή πρώτης εργασίας (αφορά στα άτομα που εργάστηκαν την προηγούμενη βδομάδα καθώς και στα άτομα που δεν εργάστηκαν, αλλά είχαν μια εργασία) 2004-2008	39
Πίνακας 3.2 Μέρος ΙΙ: Β΄ Στοιχεία της μοναδικής ή πρώτης εργασίας (αφορά στα άτομα που εργάστηκαν την προηγούμενη βδομάδα καθώς και στα άτομα που δεν εργάστηκαν, αλλά είχαν μια εργασία) 2008, 1999-2003	43
Πίνακας 4.1 Μέρος ΙΙ: Γ΄ Εργασία με βάρδιες και άλλα χρονικά χαρακτηριστικά της κύριας απασχόλησης 2004-2008	48
Πίνακας 4.2 Μέρος ΙΙ: Γ΄ Εργασία με βάρδιες και άλλα χρονικά χαρακτηριστικά της κύριας απασχόλησης 2008, 1999-2003	49
Πίνακας 5.1 Μέρος ΙΙ: Δ΄ Δεύτερη Απασχόληση 2004-2008	50
Πίνακας 5.2 Μέρος ΙΙ: Δ΄ Δεύτερη Απασχόληση 2008, 1999-2003	51
Πίνακας 6.1 Μέρος ΙΙ: Ε΄ Τυχόν προηγούμενη εργασία γι' αυτούς που δεν εργάζονται 2004-2008	52
Πίνακας 6.2 Μέρος ΙΙ: Ε΄ Τυχόν προηγούμενη εργασία γι' αυτούς που δεν εργάζονται 2008, 1999-2003	53
Πίνακας 7.1 Μέρος ΙΙ: ΣΤ΄ Αναζήτηση εργασίας 2004-2008	54
Πίνακας 7.2 Μέρος ΙΙ: ΣΤ΄ Αναζήτηση εργασίας 2008, 1999-2003	58
Πίνακας 8.1 Μέρος ΙΙ: Ζ΄ Κατάσταση απασχόλησης κατά την άποψη του ερωτώμενου 2004-2008	62

Πίνακας 8.2 Μέρος II: Ζ΄ Κατάσταση απασχόλησης κατά την άποψη του ερωτώμενου 2008, 1999-2003	62
Πίνακας 9.1 Μέρος II: Η΄ Εκπαίδευση 2004-2008	63
Πίνακας 9.2 Μέρος II: Η΄ Εκπαίδευση	65
Πίνακας 10.1 Μέρος II: Θ΄ Κυριότερη ασχολία ένα χρόνο πριν 2004-2008	67
Πίνακας 10.2 Μέρος II: Θ΄ Κυριότερη ασχολία ένα χρόνο πριν 2008, 1999- 2003	68
Πίνακας 11.1 Μέρος II: Ι΄ Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες 2004-2008	69
Πίνακας 11.2 Μέρος II: Ι΄ Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες 2008, 1999- 2003	69
Πίνακας T.1 Οι στατιστικές ταξινομήσεις των ΕΕΔ, 2004-2008	70
Πίνακας T.2 Οι στατιστικές ταξινομήσεις των ΕΕΔ 2008, 1999-2003	71

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η κατά τον Kish (1994) θεμελίωση της συγκρισιμότητας των ορισμών-εννοιών, των μεταβλητών-μετρήσεων, του δειγματοληπτικού σχεδιασμού και της εφαρμογής του, ώστε να υποδειχτεί η δυνατότητα και ο τρόπος για διαχρονικές συγκρίσεις χρησιμοποιώντας τα δεδομένα των Ερευνών Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) για την Ελλάδα. Ο έλεγχος για τη συγκρισιμότητα βασίστηκε στα ερωτηματολόγια των ΕΕΔ για τα τελευταία δέκα έτη, από το 1999 έως το 2008. Ακόμα, διερευνήθηκαν οι βασικοί σκοποί και στόχοι των ΕΕΔ, οι στατιστικές ταξινομήσεις και παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες και ορισμοί.

Σύμφωνα με τα κείμενα παρουσίασης των ΕΕΔ που διεξήχθησαν από το 1999 έως το 2008, διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχουν αλλαγές στους σκοπούς και στόχους των ερευνών. Το δειγματοληπτικό σχέδιο των ΕΕΔ είναι πιθανοτήτων και επανασχεδιάστηκε από τον κ. Νίκο Πανταζίδη το 1998 και εφαρμόστηκε το ίδιο σε όλες τις έρευνες που μελετήθηκαν. Για το λόγο αυτό, παρουσιάζεται το σχέδιο της πιο πρόσφατης ΕΕΔ του 2008. Κατά την εφαρμογή του δειγματοληπτικού σχεδίου διαπιστώνεται ότι, από το 2004 και μετά, εγκαταλείπεται η πρακτική των αντικαταστάσεων για την αντιμετώπιση του προβλήματος των μη αποκρίσεων. Οι διαφορές που προέκυψαν από τη σύγκριση των μεταβλητών-μετρήσεων και των τιμών τους διαχρονικά είναι αρκετές και σημαντικές κυρίως για τη μέτρηση της εκπαίδευσης και της απασχόλησης. Συνεπώς, η χρήση των μεταβλητών και των τιμών τους από τους ερευνητές πρέπει να είναι προσεκτική, ώστε να θεμελιώνεται η δυνατότητα διαχρονικών συγκρίσεων.

Βέβαια, για συγκρισιμότητα δεν επαρκεί ο έλεγχος των μετρήσεων-μεταβλητών όπως καταγράφονται στα δελτία-ερωτηματολόγια των ΕΕΔ, αλλά πρέπει παράλληλα να ελεγχθούν οι μετρήσεις σύμφωνα με τις εκάστοτε οδηγίες. Επίσης, η θεμελίωση της συγκρισιμότητας απαιτεί διεξοδικό έλεγχο κωδικών και ορισμών, έλεγχοι που όμως ξεπερνούν το πλαίσιο της παρούσας εργασίας.

Λέξεις-κλειδιά:

Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, συγκρισιμότητα, δειγματοληπτικό σχέδιο πιθανοτήτων, μεταβλητές, μετρήσεις, κωδικοί, ορισμοί, οδηγίες, ερωτηματολόγια.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 1930 στις ΗΠΑ η Labour Force Survey (LFS) γνωστή ως Current Population Survey (CPS) αποτέλεσε την πρώτη ερευνητική προσπάθεια μέτρησης της ανεργίας. Διεξήχθη αρχικά από την Word Projects Administration (WPA), η οποία έως το 1939 ονομαζόταν Word Progress Administration και από το 1942 εκχωρήθηκε στο Bureau of the Census. Το 1943 ο Morris Hansen και ο William Hurwitz επανασχεδίασαν την έρευνα εισάγοντας δειγματοληψία. Η CPS επεκτείνεται μέχρι και σήμερα και εφαρμόζει αυστηρά κριτήρια, θεωρία, μεθοδολογία και πρακτικές καθώς και καινοτόμες διαδικασίες.¹ «Το 1965 ο Leslie Kish, παρουσιάζει την έρευνα του 1963 ως υπόδειγμα πολυσταδιακής δειγματοληψίας για εθνικά δείγματα κατοικιών.»²

Η CPS είναι η κυριότερη πηγή των πληροφοριών για τα χαρακτηριστικά του αμερικανικού εργατικού δυναμικού. Η έρευνα πραγματοποιείται με συνεντεύξεις στις οποίες συλλέγονται πληροφορίες για την κατάσταση απασχόλησης που έχει κάθε μέλος του νοικοκυριού ηλικίας 15 ετών και πάνω.³

Στην Ευρώπη, η εφαρμογή των Ερευνών Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) καθυστέρησε λόγω του πολέμου. Η Γαλλία ήταν η πρώτη χώρα που διενήργησε την έρευνα αυτή το 1950. Ακολούθησαν η Γερμανία το 1957 (ετήσια) και η Σουηδία το 1959 (τριμηνιαία από το 1963). Η Ελλάδα διενήργησε την πρώτη σχετική έρευνα απασχόλησης το 1967.⁴

Η European Union Labour Force Survey (EU LFS) είναι μια τριμηνιαία δειγματοληπτική έρευνα που καλύπτει τον πληθυσμό των ιδιωτικών νοικοκυριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), εκτός από του Λιχτενστάιν. Οργανώνεται από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία EUROSTAT από το 1960 συλλέγοντας δεδομένα για την απασχόληση και την ανεργία από κάθε χώρα-μέλος. Οι χώρες που συμμετείχαν το 1960 ήταν οι έξι πρώτες χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή το Βέλγιο, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και οι Κάτω

¹ Μιχαλοπούλου Κ., *Στην αυτοκρατορία των ενδείξεων: Η ιστορία της δειγματοληπτικής πρακτικής στην Ελλάδα*, Αθήνα (Παπαζήσης) 2004, σ. 371-372.

² Kish L., *Survey Sampling*, Νέα Υόρκη (John Wiley and Sons) 1965, σ. 377-383 αναφέρεται από τη Μιχαλοπούλου, *ό.π.*, σ. 372.

³ U.S. Bureau of the Census, *A joint effort between the Bureau of Labor Statistics and the Census Bureau*, 2008, <http://www.census.gov/cps/>, (πρόσβαση στις 18-07-2009).

⁴ Μιχαλοπούλου, *ό.π.*, σ. 373 και EUROSTAT, *The European Union Labour Force Survey: Methods and definitions 2001*, European Commission 2001, σ. 5

Χώρες. Από τότε, ο αριθμός των χωρών έχει αυξηθεί και σήμερα συμμετέχουν συνολικά είκοσι επτά χώρες.⁵

Η EU LFS παρέχει ετήσια και τριμηνιαία αποτελέσματα για το εργατικό δυναμικό ηλικίας 15 ετών και άνω καθώς επίσης και για τους οικονομικά μη ενεργούς. Επίσης, παρέχει πληροφορίες για τις τάσεις της αγοράς εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα τριμηνιαία αποτελέσματα της EU LFS αποτελούν τη βάση για τον υπολογισμό του μηνιαίου ποσοστού ανεργίας, είτε σε συνάρτηση με τις μηνιαίες εκτιμήσεις για τους δείκτες ανεργίας και είτε με βάση κάποιες πρόσθετες πηγές όπως οι κατάλογοι ανεργίας (στις χώρες που διαθέτουν τέτοιους καταλόγους). Ο μηνιαίος εναρμονισμένος δείκτης ανεργίας που προκύπτει, δημοσιεύεται και παρατίθεται και στη βάση δεδομένων της EUROSTAT.⁶

Το συνολικό μέγεθος του δείγματος της EU LFS ανέρχεται περίπου σε 1.5 εκατομμύριο άτομα κάθε τρίμηνο. Τα τριμηνιαία ποσοστά δειγματοληψίας κυμαίνονται μεταξύ 0.2% και 3.3% του πληθυσμού της κάθε χώρας. Η EUROSTAT άρχισε τη συλλογή μικροδεδομένων δηλαδή, μεμονωμένων πληροφοριών για κάθε άτομο του δείγματος το 1983 με ένα τρίμηνο αναφοράς το χρόνο. Στην περίοδο μεταξύ του 1998 και 2005, η έρευνα απέκτησε συνεχή τριμηνιαίο χαρακτήρα. Έτσι, από τότε κάθε χώρα της ΕΕ παρέχει τριμηνιαία αποτελέσματα.⁷

Η ελληνική Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ), διεξάγεται από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (ΕΣΥΕ) και αποτελεί μία από τις σημαντικότερες κοινωνικές έρευνες στην Ελλάδα. Η ΕΣΥΕ διεξάγει την έρευνα αυτή από το 1974 και μέχρι το 1980 κάλυπτε μόνο αστικές και ημιαστικές περιοχές. Από το 1981 διεξάγεται σε ετήσια βάση και καλύπτει το σύνολο των ιδιωτικών νοικοκυριών της χώρας. Το 1998, σύμφωνα με τον κανονισμό του συμβουλίου αριθ. 577/98 της 9ης Μαρτίου 1998 και του κανονισμού της επιτροπής αριθ. 1571/98 της 20 Ιουλίου 1998 ξεκίνησε η τριμηνιαία έρευνα των νοικοκυριών που αποτελεί και την τρέχουσα μορφή της.⁸

⁵ EUROSTAT, *Development of the EU Labour Force Survey (EU LFS): Methodology-Organization*, 2009, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_lfs/methodology/organisation (πρόσβαση στις 10-07-2009).

⁶ EUROSTAT, *Employment and unemployment (LFS):Introduction*, 2009, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_lfs/introduction (πρόσβαση στις 13-07-2009).

⁷ Στο ίδιο.

⁸ ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία*, 2008,

Τον υπό-έρευνα πληθυσμό της ελληνικής ΕΕΔ αποτελεί το σύνολο των ιδιωτικών νοικοκυριών που διαμένει ή προτίθεται να διαμείνει τουλάχιστον ένα χρόνο στη χώρα. Εξαιρούνται τα άτομα που μένουν σε συλλογικές κατοικίες όπως νοσοκομεία, φυλακές, οικοτροφεία κ.ο.κ., τα άτομα που υπηρετούν στο στρατό (εκτός από τους μόνιμους) και τα άτομα που διαμένουν έξω από τους οικισμούς.⁹

Η ΕΕΔ συγκεντρώνει πλήθος πληροφοριών για τα χαρακτηριστικά του υπό-έρευνα πληθυσμού. Κάποια από τα χαρακτηριστικά που συγκεντρώνονται είναι: δημογραφικά δεδομένα, επίπεδο εκπαίδευσης, κατάσταση απασχόλησης, στοιχεία για την εργασία, τους ανέργους καθώς και την υγεία, το εισόδημα, και την προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία. Έτσι, προκύπτουν στατιστικά δεδομένα για τρεις κατηγορίες πληθυσμού: τους απασχολούμενους, τους ανέργους καθώς και τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό.¹⁰

«Βασικός σκοπός της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού είναι η κατανομή του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας (15 ετών και άνω) σε τρεις πλήρως διακριτές ομάδες-απασχολούμενοι, άνεργοι και μη ενεργοί.»¹¹ Έτσι, συγκεντρώνονται δεδομένα τα οποία είναι απαραίτητα για:

- την άσκηση πολιτικής στους τομείς της απασχόλησης,
- την άσκηση πολιτικής σε οικονομικούς τομείς,
- την άσκηση πολιτικής σε κοινωνικούς τομείς,
- τη μελέτη της αγοράς εργασίας,¹²
- τη μελέτη χρονικής διάρκειας ανεργίας,
- τη μελέτη της κατάστασης απασχόλησης των μελών του νοικοκυριού,
- τη μελέτη της διάρθρωσης του εργατικού δυναμικού κ.ά.¹³

Το αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η θεμελίωση συγκρισιμότητας των μεταβλητών-μετρήσεων και των τιμών τους, καθώς και η

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A0101/Other/A0101_SJO01_MT_QQ_01_1998_04_2009_01_F_GR.pdf, σ. 3, (πρόσβαση στις 17-07-2009). Τα ερωτηματολόγια της ΕΕΔ καθώς τα συνοδευτικά έντυπα τεκμηρίωσης της έρευνας διατίθενται από τη EUROSTAT για κάθε συμμετέχουσα χώρα-μέλος της ΕΕ και για τα έτη 2005, 2006 και 2008 στο διαδίκτυο βλ. σχετικά: EUROSTAT, *Labour Force Survey Core Questionnaires: National questionnaires, Instructions and others documents*, χ.χ.,

http://circa.europa.eu/irc/dsis/employment/info/data/eu_lfs/LFS_CORE_National_Questionnaires/index_LFS_CORE_Questionnaires_by_years.htm, (πρόσβαση στις 3-04-2009).

⁹ ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία*, ό.π., σ. 2-3, (πρόσβαση στις 17-07-2009).

¹⁰ EUROSTAT, *The European Union Labour Force Survey*, 2009,

http://circa.europa.eu/irc/dsis/employment/info/data/eu_lfs/index.htm (πρόσβαση στις 2/05/2009).

¹¹ ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία*, ό.π., σ. 2 (πρόσβαση στις 17-07-2009).

¹² EUROSTAT, *Labour Force Survey Core Questionnaires: National questionnaires, Instructions and others documents*, ό.π., (πρόσβαση στις 3-04-2009).

¹³ ΕΣΥΕ, *Τριμηνιαία Έρευνα Εργατικού Δυναμικού*, χ.χ.

, http://www.statistics.gr/gr_tables/er_dyn.pdf, (πρόσβαση στις 23-05-2009).

παρουσίαση της δυνατότητας και του τρόπου για διαχρονικές συγκρίσεις χρησιμοποιώντας τα δεδομένα των ΕΕΔ για την Ελλάδα. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκαν τα ερωτηματολόγια της ΕΕΔ των τελευταίων δέκα ετών (από το 1999 έως το 2008).

Η ανάγκη για διαθέσιμα, συγκρίσιμα δεδομένα διεθνών αλλά και εθνικών ερευνών, έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια.¹⁴ Στο άρθρο που δημοσίευσε το 1967 η ΕΣΥΕ με τίτλο «Κυριότερα αποτελέσματα των τελευταίων απογραφών πληθυσμού και ερευνών απασχολήσεως εν Ελλάδι», ο Σουηδός στατιστικός Bengt Helger έθεσε ζητήματα συγκρισιμότητας όσον αφορά στους ορισμούς και στις μεθόδους συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων για την απασχόληση.¹⁵

Στις αρχές της δεκαετίας του 1980, αρχικά ο Verma και αργότερα ο Kish θέτουν συνολικά ζητήματα συγκρισιμότητας των δειγματοληπτικών, εθνικών και διεθνών, ερευνών. Η εναρμόνιση αφορούσε στην αρχή τους ορισμούς και τις βασικές έννοιες, και αργότερα τίθενται και τα ζητήματα των μεθόδων.¹⁶

Κατά τον Verma οι Έρευνες Εργατικού Δυναμικού σε επίπεδο ΕΕ, τυποποιούνται όσον αφορά στον ορισμό των μεταβλητών, στο μέγεθος του δείγματος και στο χρόνο κατά τον οποίο πραγματοποιήθηκε η έρευνα αλλά όχι όσον αφορά στο σχεδιασμό των ερωτηματολογίων και σε άλλες πτυχές της μεθόδου συλλογής δεδομένων. Οι έρευνες διαφέρουν στη βασική δομή όπως στο σχεδιασμό του δείγματος που εναλλάσσεται στο χρόνο, στα ποσοστά απόκρισης, και στο πώς η μη απόκριση αντικαθίσταται, σταθμίζεται ή αιτιολογείται.¹⁷

Παρόλα αυτά ο Verma δεν ασχολήθηκε εκτενώς με την αξιολόγηση της ΕΕΔ (όπως έκανε με την Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών ΕΟΠ). Για το λόγο αυτό, δεν διαπίστωσε ότι στην ελληνική έρευνα, οι αντικαταστάσεις και ο τρόπος επιλογής των τελικών μονάδων αμφισβητούν την εφαρμογή δειγματοληψίας πιθανοτήτων.¹⁸

Το 1994, ο Leslie Kish στο άρθρο του σχετικά με τη συγκρισιμότητα των εθνικών δειγματοληπτικών ερευνών, με τον τίτλο «Multipopulation survey designs:

¹⁴ Verma V., «Comparability in international survey statistics», *International Conference on Improving Surveys*, Copenhagen 1992 (25-28 August 1992), http://www.nessie-essex.co.uk/roundtable_1VermaFULL.pdf σ.1 (πρόσβαση στις 15-05-2009).

¹⁵ Μιχαλοπούλου, ό.π., σ. 354-358.

¹⁶ Στο ίδιο, σ. 453-467.

¹⁷ Verma V., «Household surveys in Europe: Some issues in comparative methodologies», *Seminar: International comparison of survey methodologies*, Αθήνα 1992 (30 Μαρτίου – 1 Απριλίου 1992), σ. 2, αναφέρεται από τη Μιχαλοπούλου, ό.π., σ. 437.

¹⁸ Στο ίδιο.

Five types with seven shared aspects» καθόρισε επτά ζητήματα, διαφωνώντας παράλληλα με τη μερική «τυποποίηση» του Verma, για τις πλευρές του ερευνητικού σχεδίου που πρέπει να τυποποιούνται και να ελέγχονται έτσι ώστε να θεμελιώνεται η συγκρισιμότητα εθνικών ερευνών καθώς και τα αποτελέσματά τους να χρησιμοποιούνται διεθνώς:

- 1) ορισμός εννοιών, μεταβλητών, και πληθυσμού
- 2) ερευνητικός σχεδιασμός και μέθοδοι μετρήσεων
- 3) ουσιαστική ανάλυση
- 4) διαδικασίες στάθμισης
- 5) στατιστική ανάλυση
- 6) δειγματοληπτικός σχεδιασμός και επιλογή
- 7) μεγέθη των δειγμάτων και του πληθυσμού.¹⁹

Βεβαίως κατά τον Kish, επιτρέπονται διαφοροποιήσεις που οφείλονται στις συνθήκες της εκάστοτε χώρας και στους πόρους που διατίθενται, αρκεί πάντα το δειγματοληπτικό σχέδιο να είναι πιθανοτήτων.²⁰ Ο Kish επισήμανε ότι «υπάρχει μια βασική διαφορά μεταξύ των ζητημάτων 1 έως 3 από τη μια πλευρά, και 6 και 7 από την άλλη. Τα συγκριτικά σχέδια πρέπει να επιδιώκουν τον ανώτατο βαθμό ομοιομορφίας και ομοιότητας για τα ζητήματα 1 έως 3, ώστε να υποστηριχτούν οι συγκρίσεις, παράλληλα όμως να επιτρέπουν μεγάλη προσαρμοστικότητα και αποκλίσεις στα ζητήματα 6 και 7».²¹

Ο Kish υποστηρίζει επίσης, ότι η ομοιότητα και η τυποποίηση κάποιων πτυχών της έρευνας όπως ορισμοί, μέθοδοι και μετρήσεις είναι ουσιαστικές ώστε να αποφευχθούν οι προκαταλήψεις στις συγκρίσεις, κάτι που κατά γενική ομολογία είναι δύσκολο. Αντίθετα, η ευελιξία στο δειγματοληπτικό σχέδιο και στα μεγέθη είναι επιτρεπτή και επιθυμητή.²² Ο Vijay Verma καθώς και άλλοι που ασχολήθηκαν με τα ζητήματα συγκρισιμότητας, συμφώνησαν απόλυτα με τον Leslie Kish όσον αφορά στις οδηγίες για συγκρίσιμες δειγματοληπτικές έρευνες, και αυτό επειδή η μερική «τυποποίηση» δεν περιλαμβάνει ζητήματα όπως το σχέδιο του ερωτηματολογίου, το εναλλασσόμενο δείγμα, τα ποσοστά απόκρισης και οι μη αποκρίσεις, τις ουσιώδεις

¹⁹ Kish, L., «Multipopulation survey designs: Five types with seven shared aspects», *International Statistical Review*, 62 (1994), σ. 168 και 171-175.

²⁰ Μιχαλοπούλου, ό.π., σ. 453-454.

²¹ Στο ίδιο.

²² Στο ίδιο σ. 167.

συνθήκες συλλογής δεδομένων, τη στάθμιση τα οποία επηρεάζουν τη συγκρισιμότητα.²³

Η συγκρισιμότητα σχετίζεται με την εφαρμογή κοινής μεθοδολογίας κατά την ερευνητική διαδικασία και το χρόνο διεξαγωγής της έρευνας. Ακόμα, σχετίζεται με τα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιούνται και τις οδηγίες προς τους ερευνητές. Όσον αφορά στην τεκμηρίωση της συγκρισιμότητας, πολύ σημαντικό ρόλο παίζει ο ορισμός του πληθυσμού στόχου και του υπό διερεύνηση πληθυσμού καθώς και η εκτίμηση των συνεπειών που έχουν στα αποτελέσματα οι εξαιρέσεις ομάδων του πληθυσμού στόχου.²⁴

Ωστόσο, σύμφωνα με τη EUROSTAT, οι πλευρές της ερευνητικής διαδικασίας που περιγράφονται παρακάτω κατά κάποιο τρόπο αναιρούν την απόλυτη συγκρισιμότητα²⁵:

- τα δεδομένα του πληθυσμού που χρησιμοποιούνται αναθεωρούνται κατά διαστήματα με βάση τις νέες απογραφές πληθυσμού,
- η περίοδος αναφοράς δεν μπορεί να παραμείνει η ίδια για τη δεδομένη χώρα, όταν η έρευνα μεταβαίνει από ετήσια σε συνεχή τριμηνιαία,
- για τη βελτίωση της ποιότητας των αποτελεσμάτων, ορισμένες χώρες αλλάζουν το περιεχόμενο ή τη σειρά των ερωτημάτων στο ερωτηματολόγιο,
- οι χώρες μπορούν να τροποποιήσουν τα δειγματοληπτικά τους σχέδια,
- ο τρόπος με τον οποίο απαντώνται κάποια ερωτήματα, μπορεί να επηρεαστεί από τις πολιτικές ή κοινωνικές συνθήκες κατά το χρόνο της συνέντευξης.²⁶

Κατά συνέπεια, ο έλεγχος της συγκρισιμότητας των εθνικών ερευνών καθίσταται απαραίτητος ώστε να επιτρέπει διαχρονικές συγκρίσεις. Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στη διερεύνηση των, κατά τον Kish, ζητημάτων 1, 2 και 6. Δηλαδή ερευνάται η συγκρισιμότητα των ορισμών εννοιών, μεταβλητών και πληθυσμού (ζήτημα 1). Ακόμα, διερευνάται η συγκρισιμότητα του ερευνητικού σχεδιασμού και των μεθόδων μέτρησης (ζήτημα 2). Για τη θεμελίωση της συγκρισιμότητας των μεταβλητών-μετρήσεων και των τιμών τους διαχρονικά χρησιμοποιείται ως αφετηρία η έρευνα του έτους 2008 και με αυτή συγκρίνονται οι

²³ Verma, V., «Comparative Surveys in Europe: Problems and Possibilities», *Bulletin of the International Statistical Institute*, 49 (1995) αναφέρεται από τη Μιχαλοπούλου ό.π., σ. 439.

²⁴ Μιχαλοπούλου, ό.π., σ. 354-358.

²⁵ EUROSTAT, *The European Union labour force survey: Methods and definitions 2001*, ό.π., σ. 11 (σε ελεύθερη απόδοση).

²⁶ EUROSTAT, *Comparability of results between successive surveys*, 2009, http://circa.europa.eu/irc/dsis/employment/info/data/eu_lfs/LFS_MAIN/LFS/LFS_COMPARABILITY.htm (πρόσβαση στις 2-05-2009).

υπόλοιπες εννιά έρευνες μέχρι το έτος 1999. Τέλος, διερευνώνται σχετικά ζητήματα του δειγματοληπτικού σχεδιασμού της ΕΕΔ (ζήτημα 6).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Οι σκοποί και στόχοι της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού

Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) άρχισε να διενεργείται στην Ελλάδα, όπως προαναφέρθηκε, από το 1981 σε ετήσια βάση. Ελέγχοντας τα κείμενα της ΕΕΔ που διεξήχθησαν από το 1999 έως το 2008, διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχουν αλλαγές στους βασικούς σκοπούς και στόχους της έρευνας γεγονός που επιβεβαιώνει την εφαρμογή των προδιαγραφών για την κεντρική οργάνωση της ευρωπαϊκής έρευνας από τη EUROSTAT. Για το λόγο αυτό παρατίθενται σχετικά οι γενικότεροι σκοποί και στόχοι της ΕΕΔ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Επίσης, γίνεται αναφορά στις ειδικές συμπληρωματικές έρευνες που διεξάγονται παράλληλα με την ΕΕΔ.

«Βασικός σκοπός της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού είναι η κατανομή του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας (15 ετών και άνω) σε τρεις πλήρως διακριτές ομάδες-απασχολούμενοι, άνεργοι και μη ενεργοί.»²⁷ Επίσης, η συλλογή περιγραφικών και επεξηγητικών στοιχείων για κάθε μία από αυτές τις ομάδες.²⁸ Τα στοιχεία αυτά αφορούν δημογραφικά χαρακτηριστικά, χαρακτηριστικά της κύριας εργασίας, χαρακτηριστικά δεύτερης εργασίας, εκπαιδευτικό επίπεδο, εκπαιδευτικές δραστηριότητες, προηγούμενη εργασιακή εμπειρία, αναζήτηση εργασίας κ.ά.²⁹

Επιπρόσθετα, σκοπό της έρευνας, αποτελεί η μελέτη ζητημάτων που σχετίζονται με το εργατικό δυναμικό όπως:

- ο η κατάσταση απασχόλησης του πληθυσμού των μελών του νοικοκυριού (15 ετών και άνω) σε συνδυασμό με το φύλο, την ηλικία, το επίπεδο εκπαίδευσης, την περιοχή κ.ά.
- ο η διάρθρωση του εργατικού δυναμικού κατά κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, θέση στο επάγγελμα, ώρες εργασίας κ.ά.
- ο η χρονική διάρκεια της ανεργίας, σε συνδυασμό με το φύλο, την ηλικία, το επίπεδο εκπαίδευσης, την περιοχή καθώς και χαρακτηριστικά της τελευταίας τους εργασίας όπως κλάδος οικονομικής δραστηριότητας και ομάδες ατομικών επαγγελμαμάτων.
- ο η κατάσταση απασχόλησης των μελών του νοικοκυριού ένα χρόνο πριν, η μελέτη ύπαρξης ή μη δεύτερης εργασίας για τους απασχολούμενους κ.ά.³⁰

²⁷ ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία, ό.π.*, σ. 2 (πρόσβαση στις 17-07-2009).

²⁸ ΓΓΕΤ, *Έρευνα της EUROSTAT για το εργατικό δυναμικό: Παράρτημα 8, χ.χ.*, <http://www.gsrt.gr/default.asp?FILE=items/1564/149>, (πρόσβαση στις 14-07-2009).

²⁹ ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία, ό.π.*, σ. 2 (πρόσβαση στις 17-07-2009).

³⁰ ΕΣΥΕ, *Τριμηνιαία Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ό.π.*, (πρόσβαση στις 23-05-2009).

Οι στόχοι της ΕΕΔ είναι αρχικά η παροχή συγκρίσιμων στατιστικών σχετικά με την απασχόληση και την ανεργία όπως επίσης και για τις τάσεις στα κράτη της ΕΕ με βάση τις έννοιες του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας. Άλλος ένας στόχος είναι η περιγραφή της συμμετοχής ατόμων στο εργατικό δυναμικό με βάση τα προσωπικά τους χαρακτηριστικά, όπως το φύλο, η ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο, η επαγγελματική εμπειρία κ.ά. καθώς και τα επαγγελματικά τους χαρακτηριστικά όπως η οικονομική δραστηριότητα, οι ώρες εργασίας και τέλος, τα χαρακτηριστικά του νοικοκυριού όπως η σύνθεση του νοικοκυριού και η συμμετοχή των μελών του στο εργατικό δυναμικό.³¹

Από το 1999 και μετά παράλληλα με την ΕΕΔ διενεργείται κάθε έτος και μία ειδική συμπληρωματική ad hoc έρευνα. Τα δεδομένα των συμπληρωματικών ερευνών συλλέγονται κατά το 2^ο τρίμηνο κάθε έτους, παράλληλα με αυτά της ΕΕΔ. Τα θέματα ποικίλουν από χρονιά σε χρονιά αλλά το δείγμα και ο τρόπος παραγωγής των εκτιμήσεων είναι ίδια με της ΕΕΔ. Τα θέματα της ειδικής συμπληρωματικής έρευνας είναι τα εξής:

- 1999- Έρευνα ατυχημάτων και ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία.
- 2000- Έρευνα μετάβασης από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας.
- 2001- Έρευνα για τις μορφές και τη διάρκεια του χρόνου εργασίας.
- 2002- Έρευνα για τα άτομα με προβλήματα υγείας ή αναπηρία.
- 2003- Έρευνα για τη διά βίου μάθηση.
- 2004- Έρευνα για την οργάνωση της εργασίας και την ρύθμιση του χρόνου εργασίας.
- 2005- Έρευνα σχετικά με το συνδυασμό της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής.
- 2006- Έρευνα μετάβασης από την αγορά εργασίας στη σύνταξη.
- 2007- Έρευνα για τα εργατικά ατυχήματα και τα προβλήματα υγείας που συνδέονται με την εργασία.
- 2008- Έρευνα για τη θέση στην αγορά εργασίας των μεταναστών και των άμεσων απογόνων τους.
- 2009- Έρευνα για την είσοδο των νέων στην αγορά εργασίας.

³¹ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 577/98 του Συμβουλίου για τη διενέργεια δειγματοληπτικής Έρευνας Εργατικού Δυναμικού στην Κοινότητα με στόχο την αναπροσαρμογή του καταλόγου των χαρακτηριστικών της έρευνας, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52003PC0109:EL:HTML>, (πρόσβαση στις 14-07-2009).

2010- Έρευνα για το συνδυασμό εργασίας και οικογενειακής ζωής.³²

Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τα παραπάνω, εκτός από τα δεδομένα απασχόλησης, οι ΕΕΔ προσφέρουν και ένα σύνολο δεδομένων για μία σειρά κοινωνικά ζητήματα, σημαντικά για τη χάραξη κοινωνικής πολιτικής.

³² Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε σχετικά τα δελτία τύπου των ad hoc ερευνών που βρίσκονται στην επίσημη ιστοσελίδα της ΕΣΥΕ: <http://www.statistics.gr> (πρόσβαση στις 02/10/2008).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Ο δειγματοληπτικός σχεδιασμός της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού

Το 1998, ο κ. Νίκος Πανταζίδης, πρώην στέλεχος της ΕΣΥΕ με μεγάλη εμπειρία στο σχεδιασμό και τη διεξαγωγή δειγματοληπτικών ερευνών μεγάλης έκτασης, επανασχεδίασε το δειγματοληπτικό σχέδιο της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ). Η ανάγκη για επανασχεδιασμό προέκυψε από την υποχρέωση της Ελλάδας να διενεργεί την ΕΕΔ ανά τρίμηνο και να στέλνει τα τριμηνιαία στοιχεία που προκύπτουν στη EUROSTAT.³³ Το δειγματοληπτικό αυτό σχέδιο υιοθετήθηκε στις έρευνες που διεξήχθησαν κατά την περίοδο 1999-2008. Είναι σχέδιο πιθανοτήτων και κατά συνέπεια διασφαλίζεται η απαίτηση, σύμφωνα με τον Kish, για τη συγκρισιμότητα των δεδομένων των ερευνών. Επειδή το δειγματοληπτικό σχέδιο είναι κοινό σε όλες τις υπό διερεύνηση ΕΕΔ, παρουσιάζεται η εφαρμογή του σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα του 2008.

Το δειγματοληπτικό σχέδιο των ΕΕΔ είναι σχέδιο εναλλαγής (rotation design) με εφαρμογή στρωματοποιημένης δισταδιακής δειγματοληψίας επιφανειών (Πίνακας Δ.2). Το σχέδιο αυτό πρωτοεφαρμόστηκε στο Current Population Survey (CPS) όπως αναφέρουν οι Moser και Kalton καθώς και ο Bregger.³⁴

Ως υπό έρευνα πληθυσμός ορίζεται το σύνολο των ιδιωτικών νοικοκυριών της χώρας και την τελική δειγματοληπτική μονάδα αποτελεί το νοικοκυριό (Πίνακας Δ.2). Τα στρώματα, το μέγεθος του δείγματος και η δειγματοληψία ορίζονται σύμφωνα με την υποχρέωση της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΣΥΕ) να προσφέρει αξιόπιστες εκτιμήσεις σε επίπεδο περιφέρειας.³⁵

Η ΕΕΔ καλύπτει τον πληθυσμό των ιδιωτικών νοικοκυριών της χώρας και τον πληθυσμό των νοικοκυριών που προτίθενται να μείνουν για τουλάχιστον ένα χρόνο στη χώρα. Εξαιρούνται τα μέλη συλλογικών συμβιώσεων όπως νοσοκομεία, ξενοδοχεία κλπ., οι μόνιμοι πελάτες ξενοδοχείων, τα μέλη των νοικοκυριών των αλλοδαπών που υπηρετούν σε πρεσβείες, προξενεία, εμπορικές, οικονομικές, στρατιωτικές και άλλες αποστολές, καθώς και στις ένοπλες δυνάμεις ξένων κρατών,

³³ Πανταζίδης Ν., *Επανασχεδιασμός του δείγματος της Έρευνα Απασχόλησης για την περίοδο των ετών 1998 και μετά*, Αθήνα, 1998.

³⁴ Moser C.A., Kalton G., *Survey methods in social investigation*, Νέα Υόρκη 1972 (Basic Books), σ. 143 και Bregger J.E., «The Current Population Survey: a historical perspective and BLS' role», *Monthly Labor Review*, 107 (1984), σ. 8-9, <http://www.bls.gov/opub/mlr/1984/06/art2full.pdf>, (πρόσβαση στις 19-08-2009).

³⁵ ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία*, ό.π., σ. 11, (πρόσβαση στις 17-07-2009).

οι έφεδροι αξιωματικοί και οπλίτες ακόμα και αν κατοικούν μόνοι τους ή με την οικογένειά τους σε κατοικία έξω από το στρατόπεδο, τα μέλη των νοικοκυριών που βρίσκονται εκτός οικισμών δηλαδή, οι κατοικίες τους απέχουν περισσότερο από 200 μέτρα από την τελευταία οικοδομή του οικισμού (Πίνακας Δ.2).³⁶

Ως δειγματοληπτικό πλαίσιο επιλογής των πρωτογενών δειγματοληπτικών μονάδων, δηλαδή των μονάδων επιφανειών, είναι η απογραφή πληθυσμού 1991 για τις ΕΕΔ 1999-2003 και η απογραφή πληθυσμού 2001 για τις ΕΕΔ 2004-2008. Το δειγματοληπτικό πλαίσιο για την επιλογή των τελικών δειγματοληπτικών μονάδων κατασκευάζεται καταγράφοντας τα νοικοκυριά-κατοικίες σε κάθε επιλεγμένη δειγματοληπτική μονάδα επιφάνειας.³⁷ Κατά την καταγραφή εξαιρούνται οι κενές κατοικίες, οι επαγγελματικές στέγες, κατοικίες στις οποίες διαμένουν νοικοκυριά με μέλη ξένων διπλωματικών αποστολών και οι δευτερεύουσες ή εξοχικές κατοικίες, κατοικούμενες ή κενές. Όταν τα μέλη του νοικοκυριού δεν δέχονται τη συνεργασία με τον ερευνητή (άρνηση) οι κατοικίες αυτές αντικαθίστανται μέχρι και την ΕΕΔ του 2004. Από το 2004 και μετά δεν επιτρέπονται οι αντικαταστάσεις (Πίνακας Δ.2).³⁸

Ο δειγματοληπτικός σχεδιασμός και η διεξαγωγή των ΕΕΔ αποτελεί πολύπλοκη διαδικασία με μεγάλη διάρκεια. Κάθε νοικοκυριό ερευνάται για έξι διαδοχικά τρίμηνα. Κάθε τρίμηνο, το 1/6 του δείγματος ανανεώνεται από νοικοκυριά της ίδιας μονάδας επιφάνειας, ενώ τα υπόλοιπα νοικοκυριά εξακολουθούν να ερευνώνται. Η επικάλυψη των 5/6 των τριμηνιαίων δειγμάτων οδηγεί στην παραγωγή αξιόπιστων εκτιμήσεων των μεταβολών μεταξύ των τριμήνων.³⁹

Η στρωματοποίηση του δείγματος ξεκινά με την κατανομή των οικισμών της Ελλάδας σε τρεις βαθμούς αστικότητας:

- συγκροτήματα και δήμοι με πληθυσμό 10.000 κατοίκων και άνω
- δήμοι και κοινότητες με πληθυσμό 2.000 - 9.999 κατοίκων
- κοινότητες με πληθυσμό έως 1.999 κατοίκους.⁴⁰

Κάθε νομός, NUTS III (Nomenclature of Territorial Units for Statistics, από τα γαλλικά *nomenclature d'unités territoriales statistiques*⁴¹) διαιρείται σε 2 ή 3 τελικά

³⁶ EUROSTAT, *Labour Force Survey Core Questionnaires: National questionnaires, Instructions and others documents*, ό.π., σ. 2, (πρόσβαση στις 3-04-2009).

³⁷ ΕΣΥΕ, *Ερευνα Απασχόλησης: Εργατικού Δυναμικού*, ό.π., σ. 1-4, (πρόσβαση στις 21/9/2008).

³⁸ EUROSTAT, *Labour Force Survey Core Questionnaires: National questionnaires, Instructions and others documents*, ό.π., σ. 6-8, (πρόσβαση στις 3-04-2009) και ΕΣΥΕ, *Ερευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία*, ό.π., σ. 12, (πρόσβαση στις 17-07-2009).

³⁹ Στο ίδιο, σ. 11.

⁴⁰ Στο ίδιο.

⁴¹ Wikipedia, *Nomenclature of Territorial Units for Statistics*,

στρώματα και καθένα από αυτά αποτελείται από οικισμούς ίδιας αστικότητας. Η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη διαιρούνται σε 31 και 9 τελικά στρώματα, αντίστοιχα.⁴²

Συνολικά η χώρα διαιρείται σε 182 τελικά στρώματα από τα οποία επιλέγονται δείγματα νοικοκυριών με δισταδιακή δειγματοληψία. Στο πρώτο στάδιο της δειγματοληψίας επιλέγονται 2640 επιφάνειες με πιθανότητα ανάλογη προς το «μέγεθός» τους (δηλαδή ανάλογη με το αριθμό των νοικοκυριών που διέμεναν σε αυτές κατά την απογραφή του 2001). Στο δεύτερο στάδιο επιλέγεται ένα συστηματικό δείγμα κατοικιών σε κάθε πρωτογενή δειγματοληπτική μονάδα επιφάνειας. Στοιχεία συλλέγονται για όλα τα άτομα, μέλη των επιλεγμένων νοικοκυριών. Έτσι, όλα τα νοικοκυριά του τελικού στρώματος έχουν την ίδια πιθανότητα επιλογής και το συνολικό δείγμα σε κάθε περιφέρεια επιτρέπει την παραγωγή αξιόπιστων εκτιμήσεων.⁴³

Ως εβδομάδα αναφοράς ορίζεται η προηγούμενη εβδομάδα από την ημερομηνία συνέντευξης (Δευτέρα έως Κυριακή) και αυτή αφορούν οι πληροφορίες που καταγράφονται. Κάθε τρίμηνο έχει 13-14 εβδομάδες όπου κάθε μία από αυτές είναι η εβδομάδα αναφοράς για κάποια νοικοκυριά (μονάδες επιφάνειας). Ως μονάδα επιφάνειας ορίζεται «ένα σύνολο γειτονικών κτιρίων μέσα στα οποία βρίσκονται οι κατοικίες που θα ερευνηθούν (ένα ή περισσότερα οικοδομικά τετράγωνα)⁴⁴». Με αυτό τον τρόπο προκύπτουν 13-14 ισοδύναμα εβδομαδιαία δείγματα (σε επίπεδο περιφέρειας).⁴⁵

Μετά την επιλογή των νοικοκυριών, ακολουθεί προσωπική συνέντευξη με τουλάχιστον ένα μέλος του νοικοκυριού, έτσι ώστε να συμπληρωθεί το δομημένο ερωτηματολόγιο της έρευνας. Αυτό συμβαίνει για το 1/6 των νέων νοικοκυριών, ενώ τα υπόλοιπα ερωτηματολόγια συμπληρώνονται μέσω τηλεφωνικής συνέντευξης. Οι πληροφορίες που καταγράφονται αφορούν όλα τα μέλη του νοικοκυριού ηλικίας 15 ετών και άνω. Για τα μέλη που είναι έως και 14 ετών, καταγράφονται μόνο τα δημογραφικά δεδομένα.⁴⁶

http://en.wikipedia.org/wiki/Nomenclature_of_Territorial_Units_for_Statistics

(πρόσβαση στις 11/08/2009).

⁴² ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία*, ό.π., σ. 11, (πρόσβαση στις 17-07-2009).

⁴³ Στο ίδιο, σ. 6.

⁴⁴ EUROSTAT, *Labour Force Survey Core Questionnaires: National questionnaires, Instructions and others document*, ό.π., σ. 5, (πρόσβαση στις 3-04-2009).

⁴⁵ ΕΣΥΕ, *Έρευνα Απασχόλησης: Εργατικού Δυναμικού*, χ.χ., σ. 1-4, www.statistics.gr/gr_tables/S301_SJO_1_DT_Q2_07_Y.pdf, (πρόσβαση στις 21/9/2008).

⁴⁶ ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία*, ό.π., σ. 11, (πρόσβαση στις 17-07-2009).

Τα αποτελέσματα της έρευνας ανάγονται στο σύνολο των ιδιωτικών νοικοκυριών (με στάθμιση των δειγματικών τιμών) και έτσι παράγονται οι εκτιμήσεις της έρευνας. Ο συντελεστής στάθμισης κάθε ατόμου υπολογίζεται σε τρία στάδια.⁴⁷

1^ο στάδιο: σε κάθε άτομο που απαντά στην έρευνα αντιστοιχεί ένας συντελεστής στάθμισης, ο οποίος είναι ίσος με το αντίστροφο της πιθανότητας επιλογής του νοικοκυριού που ανήκει κάθε άτομο.

2^ο στάδιο: οι συντελεστές στάθμισης ατόμων των μονάδων επιφανείας τροποποιούνται έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η μη απόκριση. Ο συντελεστής διόρθωσης είναι ίσος με το πηλίκο.⁴⁸

Αριθμός νοικοκυριών της πρωτογενούς δειγματοληπτικής μονάδας που πρέπει να ανταποκριθούν/
αριθμό ανταποκριθέντων νοικοκυριών

3^ο στάδιο: μετά τη στάθμιση, προκύπτουν αποτελέσματα τα οποία προσαρμόζονται ώστε να συμφωνούν με γνωστά πληθυσμιακά μεγέθη. Τα μεγέθη αυτά είναι εκτιμήσεις που προκύπτουν από τον πληθυσμό κατά την απογραφή 2001, γεννήσεις, θανάτους, μετανάστευση, για το σύνολο ανδρών και γυναικών σε 5ετείς ομάδες ηλικιών για κάθε Υπηρεσία Περιφερειακής Ανάπτυξης Ελλάδος.⁴⁹

Η ΕΕΔ ακολουθεί τις προδιαγραφές της EUROSTAT καθώς και τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής οι οποίοι καθορίζουν τις μεταβλητές του ερωτηματολογίου, τη συχνότητα διεξαγωγής της έρευνα και το μέγιστο επιτρεπτό σφάλμα των εκτιμήσεων.⁵⁰

Πίνακας Δ.1 Το μέγεθος του δείγματος (άτομα) των Ερευνών Εργατικού Δυναμικού, 1999-2008

	Τρίμηνα			
	Α΄	Β΄	Γ΄	Δ΄
1999	83054	82921	83106	82489
2000	81692	81264	81431	80656
2001	80165	80282	80317	80677
2002	78112	77451	77014	76092
2003	74062	73017	73122	72662
2004	80499	80992	80851	80157
2005	79613	78876	78541	77546
2006	76827	76211	75442	75141
2007	74597	74130	73863	73793
2008	74071	73613	73118	72816

Πηγή: Πληροφορίες από το Τμήμα της ΕΕΔ, ΕΣΥΕ.

⁴⁷ Στο ίδιο, σ.12.

⁴⁸ Στο ίδιο.

⁴⁹ Στο ίδιο.

⁵⁰ Στο ίδιο.

Πίνακας Δ.2 Ο δειγματοληπτικός σχεδιασμός των Ερευνών Εργατικού Δυναμικού, 1999-2008*

	1999-2008
Υπό έρευνα πληθυσμός	Το σύνολο των ιδιωτικών νοικοκυριών της Ελλάδας και το σύνολο των νοικοκυριών που προτίθενται να μείνουν για τουλάχιστον ένα χρόνο στη χώρα.
Κάλυψη	Εξαιρούνται μέλη συλλογικών συμβιώσεων, μόνιμοι πελάτες ξενοδοχείων, μέλη των νοικοκυριών των αλλοδαπών που υπηρετούν σε πρεσβείες, προξενεία, εμπορικές, οικονομικές, στρατιωτικές και άλλες αποστολές και στις ένοπλες δυνάμεις ξένων κρατών, έφεδρους αξιωματικούς και οπλίτες ακόμα και αν κατοικούν μόνοι τους ή με την οικογένειά τους σε κατοικία έξω από το στρατόπεδο, μέλη των νοικοκυριών που βρίσκονται εκτός οικισμού (που απέχουν περισσότερο από 200 μέτρα από την τελευταία οικοδομή του οικισμού).
Δειγματοληπτικό σχέδιο	Σχέδιο εναλλαγής (rotation design), δισταδιακή στρωματοποιημένη δειγματοληψία επιφανειών
Τελική δειγματοληπτική μονάδα	Νοικοκυριό- κατοικία
Δειγματοληπτικό πλαίσιο	Απογραφή πληθυσμού 1991 για τις έρευνες 1999-2003. Απογραφή πληθυσμού 2001 για τις έρευνες 2004-2008.
Δειγματοληπτικά σφάλματα	Συντελεστής μεταβλητότητας = το πηλίκο του τυπικού σφάλματος μίας εκτίμησης διά την εκτίμηση (ως ποσοστό)
Σφάλματα αποκρίσεων	Ευαίσθητες ερωτήσεις, απαντήσεις από άλλα μέλη του νοικοκυριού, επαναλαμβανόμενες συνεντεύξεις στο ίδιο νοικοκυριό.
Μη απόκριση	2006: 10,5% 2007: 11,3% 2008: 11,8% (Για τα έτη 1999-2005 δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα.)
Αντικαταστάσεις	Ναι (1999-2004) Όχι (2005-2008)

*Πανταζίδης Ν., *Επανασχεδιασμός του δείγματος της Έρευνα Απασχόλησης: για την περίοδο των ετών 1998 και μετά*, Αθήνα 1998.

Πηγή: ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία*, 2008,

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A0101/Other/A0101_SJO01_MT_QQ_01_1998_04_2009_01_F_GR.pdf, σ. 8-12, (πρόσβαση στις 17-07-2009), EUROSTAT, *Labour Force Survey Core Questionnaires: National questionnaires, Instructions and others documents*, χ.χ., http://circa.europa.eu/irc/dsis/employment/info/data/eu_lfs/LFS_CORE_National_Questionnaires/index_LFS_CORE_Questionnaires_by_years.htm, σ. 2-5, (πρόσβαση στις 3-04-2009).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Βασικές έννοιες και ορισμοί

Η μελέτη της συγκρισιμότητας των ορισμών αποτελεί πολύ σημαντικό ζήτημα, όμως δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο του χώρου και του χρόνου της παρούσας εργασίας. Για το λόγο αυτό, καταγράφονται οι βασικές έννοιες και ορισμοί που ισχύουν για την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) του 2008 σύμφωνα με τις Οδηγίες για την ΕΕΔ, που δημοσιεύτηκαν το 2006⁵¹ (και ισχύουν και για την ΕΕΔ 2008) και την έκθεση για τη μεθοδολογία της ΕΕΔ του 2008, η οποία δημοσιεύεται στην επίσημη ιστοσελίδα της ΕΣΥΕ⁵².

3.1 Βασικές έννοιες

Σύμφωνα με τις οδηγίες για τη διεξαγωγή της ΕΕΔ του 2006, οι οποίες χρησιμοποιούνται και στην έρευνα του 2008 οι ορισμοί των βασικών εννοιών της έρευνας είναι ως ακολούθως:

Κατοικία: «Κατοικία θεωρείται γενικά ένας χώρος χωριστός και ανεξάρτητος ο οποίος κτίστηκε ή μετατράπηκε με σκοπό να καλύψει τις στεγαστικές ανάγκες μιας οικογένειας. Κατοικία θεωρείται ακόμα και κάθε άλλος χώρος, ο οποίος δεν κτίστηκε ούτε μετατράπηκε με σκοπό να χρησιμοποιηθεί για κατοικία, χρησιμοποιείται όμως - για το σκοπό αυτό κατά το χρόνο της έρευνας.

Δεν θεωρούνται ως κατοικίες με την ανωτέρω έννοια οι χώροι όπου υπάρχουν συλλογικές συμβιώσεις, δηλαδή ορφανοτροφεία, γηροκομεία, στρατώνες, φυλακές κλπ. Επίσης δεν θεωρούνται κατοικίες τα πάσης φύσεως ξενοδοχεία, πανσιόν, ενοικιαζόμενα δωμάτια, κλπ.»⁵³

Νοικοκυριό: «Δύο ή περισσότερα πρόσωπα, συγγενικά ή μη που διαμένουν στην ίδια κατοικία, προμηθεύονται συνήθως από κοινού τα απαραίτητα για τη συντήρησή τους και τρώνε κατά κανόνα μαζί.

⁵¹ EUROSTAT, *Labour Force Survey core questionnaires: National questionnaires, instructions and others documents*, ό.π., σ. 3-5, (πρόσβαση στις 3-04-2009).

⁵² ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία*, ό.π., σ. 3, (πρόσβαση στις 17-07-2009).

⁵³ EUROSTAT, *Labour Force Survey core questionnaires: National questionnaires, instructions and others documents*, ό.π., σ. 3, (πρόσβαση στις 3-04-2009).

Ακόμα νοικοκυριό θεωρείται κάθε άτομο το οποίο διαμένει μόνο του σε μια κατοικία ή διαμένει μαζί με άλλα άτομα στην κατοικία, αλλά δεν προμηθεύεται από κοινού με αυτά τα απαραίτητα για τη συντήρησή του, ούτε τρώει μαζί τους (μονοπρόσωπο νοικοκυριό).»⁵⁴

Μέλη του νοικοκυριού: «Τα άτομα που αποτελούν το νοικοκυριό καλούνται μέλη του νοικοκυριού. Τα άτομα αυτά θεωρούνται μέλη του νοικοκυριού ακόμα και όταν απουσιάζουν προσωρινά κατά την περίοδο της έρευνας (τουρισμός, ταξίδι αναψυχής, εργασία ως υπάλληλοι σιδηροδρόμων, υπεραστικών λεωφορείων, ακτοπλοΐας, κρατούμενοι στα κρατητήρια, υπόδικοι, έχουν εισαχθεί σε νοσοκομείο, ναυτικοί, ψαράδες και βρίσκονται εν πλω).»⁵⁵

Μη μέλη του νοικοκυριού: «α) Τα παιδιά του υπεύθυνου του νοικοκυριού ή της/του συντρόφου του που διαμένουν σε άλλη πόλη για λόγους σπουδών, είτε ως οικοτρόφοι, είτε σε άλλη κατοικία, έστω και αν επιστρέφουν στην κατοικία τους τα Σαββατοκύριακα, αργίες, διακοπές κλπ. β) Ο υπεύθυνος ή άλλο πρόσωπο της οικογένειας που για λόγους εργασίας διαμένει σε άλλη πόλη όλες τις εργάσιμες ημέρες, έστω και αν κατά τις Κυριακές ή εορτές επιστρέφει στην οικογένειά του γ) Τα παιδιά της οικογένειας ή άλλου μέλους του νοικοκυριού που υπηρετούν τη θητεία τους στο στρατό, έστω και αν τα βράδια διαμένουν μαζί με την οικογένειά τους δ) Πρόσωπα της οικογένειας που βρίσκονται στο εξωτερικό για σπουδές ή για εργασία ε) Οι φιλοξενούμενοι. Φιλοξενούμενοι θεωρούνται τα πρόσωπα, συγγενικά ή μη προς το νοικοκυριό, που είναι μέλη άλλου νοικοκυριού ή που έχουν αλλού μια μόνιμη και κύρια κατοικία όπου μένουν μόνα τους και τα οποία πρόκειται να μείνουν στο ερευνώμενο νοικοκυριό μέχρι έξι μήνες το πολύ από την ημέρα που ήρθαν και μετά θα επιστρέψουν στο νοικοκυριό που ανήκουν ή στη μόνιμη και κύρια κατοικία τους στ) Η εξωτερική βοηθός ζ) Οι ευρισκόμενοι σε ειδικά ιδρύματα, όπου η παραμονή είναι κατά κανόνα μεγάλης διάρκειας.»⁵⁶

Υπεύθυνος του νοικοκυριού: «Υπεύθυνος του νοικοκυριού είναι το άτομο εκείνο που είναι μέλος του νοικοκυριού και αναγνωρίζεται από τα υπόλοιπα μέλη ως

⁵⁴ Στο ίδιο, σ. 3.

⁵⁵ Στο ίδιο, σ. 4.

⁵⁶ Στο ίδιο.

υπεύθυνος. Σε περίπτωση που δεν μπορεί το νοικοκυριό να δηλώσει ποιός είναι ο υπεύθυνος θα θεωρείται ότι είναι ο μεγαλύτερος σε ηλικία.»⁵⁷

Συλλογικές συμβιώσεις: «Συλλογική συμβίωση λέγεται μια ομάδα ατόμων τα οποία ζούνε μαζί, τρώνε μαζί, συνδέονται με ένα κοινό σκοπό ή προσωπικό ενδιαφέρον και διοικούνται από μία αρχή που βρίσκεται συνήθως εκτός της ομάδας αυτής π.χ., βρεφοκομεία, ορφανοτροφεία, γηροκομεία, οικοτροφεία, μοναστήρια, στρατώνες, φυλακές, σανατόρια, ψυχιατρεία, άσυλα ανιάτων, κλπ. Τα μέλη των συλλογικών συμβιώσεων δεν καλύπτονται από την ΕΕΔ.

Το προσωπικό όμως των ιδρυμάτων αυτών, που διαμένει μέσα στη συλλογική συμβίωση, αλλά σε χωριστό χώρο, είτε μόνο του είτε με την οικογένειά του, αποτελεί ιδιωτικό νοικοκυριό και επομένως καλύπτεται από την έρευνα.»⁵⁸

Περίοδος (εβδομάδα) αναφοράς και διενέργειας της έρευνας: «Τα στοιχεία που συγκεντρώνονται για κάθε άτομο με το ερωτηματολόγιο της έρευνας αναφέρονται σε μία συγκεκριμένη ημερολογιακή εβδομάδα, από Δευτέρα έως Κυριακή, η οποία ονομάζεται “εβδομάδα αναφοράς” των στοιχείων. Από το έτος 1998 και μετά, που η έρευνα διενεργείται κατά τρίμηνο, οι εβδομάδες αναφοράς κατανέμονται ομοιόμορφα σε ολόκληρο το έτος.

Η συνέντευξη για τη συλλογή των στοιχείων πραγματοποιείται συνήθως κατά τη διάρκεια της εβδομάδας που ακολουθεί αμέσως μετά την εβδομάδα αναφοράς και ονομάζεται “εβδομάδα διενέργειας”. Η εβδομάδα αναφοράς και η εβδομάδα διενέργειας μπορεί να απέχουν μεταξύ τους μέχρι πέντε εβδομάδες, εκτός του Γ’ τριμήνου που μπορεί να απέχουν περισσότερο.»⁵⁹

3.2 Ορισμοί των κυριότερων μεταβλητών

Σύμφωνα με την έκθεση για τη μεθοδολογία της ΕΕΔ του 2008, όπως δημοσιεύεται στην επίσημη ιστοσελίδα της ΕΣΥΕ, οι ορισμοί των βασικών εννοιών της έρευνας είναι ως ακολούθως:

⁵⁷ Στο ίδιο, σ. 5.

⁵⁸ Στο ίδιο.

⁵⁹ Στο ίδιο.

Απασχολούμενοι: «Απασχολούμενοι είναι τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω τα οποία την εβδομάδα αναφοράς είτε εργάστηκαν έστω και μία ώρα με σκοπό την αμοιβή ή το κέρδος, είτε εργάστηκαν χωρίς αμοιβή στην οικογενειακή επιχείρηση, είτε δεν εργάστηκαν αλλά είχαν μια εργασία ή επιχείρηση από την οποία απουσίαζαν προσωρινά.»⁶⁰

Άνεργοι: «Άνεργοι είναι τα άτομα ηλικίας 15-74 ετών που ήταν χωρίς εργασία την εβδομάδα αναφοράς, ήταν άμεσα διαθέσιμοι για εργασία και είτε αναζητούσαν ενεργά εργασία τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες είτε είχαν βρει μια εργασία που θα αναλάβουν μέσα στους επόμενους τρεις μήνες.»⁶¹

Μη ενεργοί: «Είναι τα άτομα που δε χαρακτηρίζονται ούτε απασχολούμενοι ούτε άνεργοι.»⁶²

Αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό: «Είναι τα άτομα που εργάζονται στην επιχείρησή τους ή ως ελεύθεροι επαγγελματίες με σκοπό το κέρδος και απασχολούν τουλάχιστο ένα άτομο.»⁶³

Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό: «Είναι τα άτομα που εργάζονται στην επιχείρησή τους ή ως ελεύθεροι επαγγελματίες με σκοπό το κέρδος και δεν απασχολούν άτομα.»⁶⁴

Μισθωτοί: «Είναι τα άτομα που εργάζονται για κάποιο εργοδότη είτε στον δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα και αποζημιώνονται υπό μορφή μισθού, ημερομισθίου, αμοιβών, εφάπαξ καταβολής, πληρωμής ανάλογα με το αποτέλεσμα, ή πληρωμής σε είδος.»⁶⁵

⁶⁰ ΕΣΥΕ, *Ερευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία, ό.π.*, σ. 3, (πρόσβαση στις 17-07-2009).

⁶¹ Στο ίδιο.

⁶² Στο ίδιο.

⁶³ Στο ίδιο.

⁶⁴ Στο ίδιο.

⁶⁵ Στο ίδιο.

Συμβοηθούντα μέλη οικογενειακής επιχείρησης: «Είναι τα άτομα που βοηθούν άλλο μέλος της οικογένειας στη λειτουργία της οικογενειακής επιχείρησης υπό τον όρο ότι δεν κατατάσσονται ως μισθωτοί.»⁶⁶

Μερική απασχόληση, πλήρης απασχόληση: «Η διάκριση μεταξύ αυτών των δύο τύπων εργασίας βασίζεται στην αυθόρμητη απάντηση του ερωτώμενου στο σχετικό ερώτημα.»⁶⁷

Προσωρινή εργασία: «Μία εργασία μπορεί να θεωρηθεί προσωρινή εάν ο εργοδότης και ο υπάλληλος συμφωνήσουν ότι η λήξη της προσδιορίζεται από αντικειμενικές συνθήκες. Αυτή η συμφωνία δεν βασίζεται κατ' ανάγκη σε γραπτό συμβόλαιο.»⁶⁸

Διάρκεια ανεργίας: «Ορίζεται ο χρόνος αναζήτησης εργασίας (ή ο χρόνος που μεσολάβησε από την τελευταία εργασία του ατόμου εάν αυτός είναι μικρότερος από τη διάρκεια αναζήτησης εργασίας).»⁶⁹

Άτομα στη εκπαίδευση: «Ένα άτομο θεωρείται ότι εκπαιδεύεται εάν παρακολουθεί κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που περιλαμβάνει βασική εκπαίδευση, συμπληρωματική εκπαίδευση, επαγγελματική εκπαίδευση, συνεχή ή συμπληρωματική κατάρτιση, κατάρτιση στις επιχειρήσεις, μαθητεία, κατάρτιση πάνω στην εργασία, σεμινάρια, εργαστήρια, σπουδές δι' αλληλογραφίας, απογευματινά μαθήματα, αυτομόρφωση κλπ.

Περιλαμβάνονται επίσης κύκλοι σπουδών καθαρά ατομικού ενδιαφέροντος που καλύπτουν όλους τους τύπους εκμάθησης και κατάρτισης πάνω σε αντικείμενα, όπως γλώσσες, υπολογιστές, σπουδές σε θέματα επιχειρήσεων, τέχνη και πολιτισμός, θέματα υγείας.»⁷⁰

⁶⁶ Στο ίδιο.

⁶⁷ Στο ίδιο.

⁶⁸ Στο ίδιο.

⁶⁹ Στο ίδιο.

⁷⁰ Στο ίδιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Ζητήματα συγκρισιμότητας των μετρήσεων-μεταβλητών

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται συγκριτικά, οι μετρήσεις-μεταβλητές όπως εμφανίζονται στα δελτία-ερωτηματολόγια της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ). Στους Πίνακες 1.1 και 1.2 παρουσιάζονται τα γενικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά της έρευνας ΕΕΔ για τα έτη 2004-2008 και 2008, 1999-2003, αντίστοιχα.

Αρχικά, καταγράφεται ο υπεύθυνος του νοικοκυριού ο οποίος ορίζεται ως το άτομο εκείνο που είναι μέλος του νοικοκυριού και αναγνωρίζεται από τα υπόλοιπα μέλη ως υπεύθυνος (σε περίπτωση που δεν μπορεί το νοικοκυριό να δηλώσει ποιός είναι ο υπεύθυνος θα θεωρείται ότι είναι ο μεγαλύτερος σε ηλικία). Στη συνέχεια καταγράφονται τα ονόματα των υπόλοιπων μελών και στο πλάι υπάρχει προκωδικογραφημένος ο αύξων αριθμός των μελών του νοικοκυριού. Η αρίθμηση είναι συνεχής από το 01 μέχρι το 08. Οι αριθμοί αυτοί χαρακτηρίζουν κάθε μέλος του νοικοκυριού. Αν το νοικοκυριό έχει περισσότερα από 8 μέλη τότε θα χρησιμοποιείται δεύτερο δελτίο για την καταχώρηση των επί πλέον μελών. Τα μέλη καταχωρούνται με την εξής σειρά: Υπεύθυνος, σύζυγος υπευθύνου, ανύπαντρα παιδιά κατά σειρά ηλικίας, νύφες, γαμπροί και εγγόνια, γονείς των δύο συζύγων, λοιποί συγγενείς, εσωτερικοί υπηρέτες, οικότροφοι (εκτός συγγενών), λοιποί.⁷¹

Από το 1999 έως το 2005, ανάμεσα στις μεταβλητές Οικογενειακή κατάσταση και Υπηκοότητα, περιλαμβάνεται και η μεταβλητή Ολοκλήρωση σπουδών (1= ΝΑΙ, 2= ΟΧΙ). Ακόμα, όλες οι μεταβλητές καταγράφονται και για πρώην μέλη του νοικοκυριού (στρατευμένα ή διαμένοντα σε συλλογική συμβίωση) και στην τελευταία μεταβλητή (Άτομο που έδωσε τις απαντήσεις) υπάρχουν επιπλέον οι τιμές (1= Στρατευμένος, 2= Λοιποί).

Από το 1999 έως το 2002, εκτός από την Ολοκλήρωση σπουδών περιλαμβάνονται και οι μεταβλητές Επίπεδο Εκπαίδευσης (αναλυτική καταγραφή ανώτερου τίτλου σπουδών) και Έτος ολοκλήρωσης ανώτατου επιπέδου σπουδών (αναλυτική καταγραφή χρονολογίας).

⁷¹ EUROSTAT, *Labour Force Survey core questionnaires: National questionnaires, instructions and others documents*, ό.π., σ. 5, (πρόσβαση στις 3-04-2009).

Αλλαγές που υπάρχουν στο μέρος αυτό του δελτίου-ερωτηματολογίου, σχετίζονται με την κατάργηση ερωτήσεων που αφορούν το εκπαιδευτικό επίπεδο από το 2005 και μετά (οι οποίες όμως παρουσιάζονται στη συνέχεια του ερωτηματολογίου). Επίσης, αλλαγή αποτελεί η μετονομασία του ασφαλιστικού ταμείου ΤΕΒΕ σε ΟΑΕΕ από το 2002 και μετά. Συνεπώς η χρήση των μεταβλητών από τους ερευνητές πρέπει να είναι προσεκτική, ώστε να θεμελιώνεται η δυνατότητα διαχρονικών συγκρίσεων.

Πίνακας 1.1 Μέρος Ι: Γενικά χαρακτηριστικά (συμπληρώνεται για όλα τα μέλη του νοικοκυριού), 2004-2008

2008	2007	2006	2005	2004
Όνομα (αναλυτική καταγραφή με Α/α στα δεξιά της στήλης π.χ. 01, 02, 03 κ.ο.κ.)	NAI	NAI	NAI	NAI
Σχέση με τον υπεύθυνο του νοικοκυριού 1= Υπεύθυνος 2= Σύζυγος ή Σύντροφος 3= Παιδιά υπευθύνου ή συζύγου 4= Γονείς υπευθύνου ή συζύγου 5= Άλλοι συγγενείς 6= Λοιποί	NAI	NAI	NAI	NAI
Σύζυγος ή σύντροφος του μέλους (αναλυτική καταγραφή με βάση τον Α/α βλέπε Όνομα)	NAI	NAI	NAI	NAI
Πατέρας του μέλους (αναλυτική καταγραφή με βάση τον Α/α βλέπε Όνομα)	NAI	NAI	NAI	NAI
Μητέρα του μέλους (αναλυτική καταγραφή με βάση τον Α/α βλέπε Όνομα)	NAI	NAI	NAI	NAI
Φύλο 1= Άρρεν 2= Θήλυ	NAI	NAI	NAI	NAI
Έτος γέννησης (αναλυτική καταγραφή)	NAI	NAI	NAI	NAI

Πίνακας 1.1 (συνέχεια)

2008	2007	2006	2005	2004
Ημερομηνία γέννησης (αναλυτική καταγραφή) (Μήνας – Ημέρα)	NAI	NAI	NAI	NAI
Ταμείο Υγείας 1= ΙΚΑ 2= ΟΓΑ 3= ΔΗΜΟΣΙΟ 4= ΟΑΕΕ 5= Άλλα ταμεία 9= Δεν έχει	NAI	NAI	NAI	NAI
Οικογενειακή κατάσταση 1= Άγαμος 2= Έγγαμος 3= Χήρος 4= Διαζευγμένος ή σε διάσταση	NAI	NAI	NAI	NAI
Υπηκοότητα (αναλυτική καταγραφή)	NAI	NAI	NAI	NAI
Χώρα γέννησης (αναλυτική καταγραφή)	NAI	NAI	NAI	NAI
Έτη παραμονής στην Ελλάδα (αναλυτική καταγραφή των ετών)	NAI 01- 10 χρόνια 11= 10+ χρόνια	NAI 01- 10 χρόνια 11= 10+ χρόνια	NAI 01- 10 χρόνια 11= 10+ χρόνια	NAI 01- 10 χρόνια 11= 10+ χρόνια
Τόπος διαμονής πριν 12 μήνες (αναλυτική καταγραφή) - Αν έμενε σε άλλη πόλη: δήμος ή κοινότητα και ο νομός. - Αν έμενε στο εξωτερικό: χώρα	NAI	NAI	NAI	NAI
Άτομο που έδωσε τις απαντήσεις 1= Από τον ίδιο τον ερευνώμενο 2= Από άλλο μέλος του νοικοκυριού	NAI	NAI	NAI	NAI

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2004, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2005, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2006, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2007, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Πίνακας 1.2 Μέρος Ι: Γενικά χαρακτηριστικά (συμπληρώνεται για όλα τα μέλη του νοικοκυριού), 2008, 1999-2003

2008	2003	2002	2001/2000*	1999
Όνομα (αναλυτική καταγραφή με Α/α στα δεξιά της στήλης π.χ. 01, 02, 03 κ.ο.κ.)	NAI	NAI	NAI	NAI

Πίνακας 1.2 (συνέχεια)

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Σχέση με τον υπεύθυνο του νοικοκυριού 1= Υπεύθυνος 2= Σύζυγος ή Σύντροφος 3= Παιδιά υπευθύνου ή συζύγου 4= Γονείς υπευθύνου ή συζύγου 5= Άλλοι συγγενείς 6= Λοιποί	NAI	NAI	NAI	NAI
Σύζυγος ή σύντροφος του μέλους (αναλυτική καταγραφή με βάση τον Α/α βλέπε Όνομα)	NAI	NAI	NAI	NAI
Πατέρας του μέλους (αναλυτική καταγραφή με βάση τον Α/α βλέπε Όνομα)	NAI	NAI	NAI	NAI
Μητέρα του μέλους (αναλυτική καταγραφή με βάση τον Α/α βλέπε Όνομα)	NAI	NAI	NAI	NAI
Φύλο 1= Άρρεν 2= Θήλυ	NAI	NAI	NAI	NAI
Έτος γέννησης (αναλυτική καταγραφή)	NAI	NAI	NAI	NAI
Ημερομηνία γέννησης (αναλυτική καταγραφή) (Μήνας – Ημέρα)	NAI	1= πριν την βδομάδα αναφοράς 2= μετά την βδομάδα αναφοράς	1= πριν την βδομάδα αναφοράς 2= μετά την βδομάδα αναφοράς	1= πριν την βδομάδα αναφοράς 2= μετά την βδομάδα αναφοράς
Ταμείο Υγείας 1= ΙΚΑ 2= ΟΓΑ 3= ΔΗΜΟΣΙΟ 4= ΟΑΕΕ 5= Άλλα ταμεία 9= Δεν έχει	NAI	NAI	1=1 2=2 3=3 4= ΤΕΒΕ 5=5 6=6	1=1 2=2 3=3 4= ΤΕΒΕ 5=5 6=6
Οικογενειακή κατάσταση 1= Άγαμος 2= Έγγαμος 3= Χήρος 4= Διαζευγμένος ή σε διάσταση	NAI	NAI	NAI	NAI

Πίνακας 1.2 (συνέχεια)

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Υπηκοότητα (αναλυτική καταγραφή)	NAI	NAI	NAI	NAI
Χώρα γέννησης (αναλυτική καταγραφή)	NAI	NAI	NAI	NAI
Έτη παραμονής στην Ελλάδα (αναλυτική καταγραφή των ετών)	NAI 01- 10 χρόνια 11= 10+ χρόνια	NAI 01- 10 χρόνια 11= 10+ χρόνια	NAI 01- 10 χρόνια 11= 10+ χρόνια	NAI 01- 10 χρόνια 11= 10+ χρόνια
Τόπος διαμονής πριν 12 μήνες (αναλυτική καταγραφή) - Αν έμενε σε άλλη πόλη: δήμος ή κοινότητα και ο νομός. - Αν έμενε στο εξωτερικό: χώρα	NAI	NAI	NAI	NAI
Άτομο που έδωσε τις απαντήσεις 1= Από τον ίδιο τον ερευνώμενο 2= Από άλλο μέλος του νοικοκυριού	NAI	NAI	NAI	NAI

* Τα έτη 2000 και 2001 έχουν το ίδιο ακριβώς δελτίο-ερωτηματολόγιο και για το λόγο αυτό παρουσιάζονται σε μία στήλη.

Πηγή: ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 1999, ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 2000, ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 2001, ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 2002, ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 2003, ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 2008.

Στους Πίνακες 2.1 και 2.2 παρουσιάζονται τα γενικά χαρακτηριστικά που σχετίζονται με την απασχόληση και καταγράφονται για τα μέλη ηλικίας 15 ετών και άνω για τα έτη 2004-2008 και 2008, 1999-2003, αντίστοιχα. Όπως προκύπτει από τους πίνακες, υπάρχουν πολλές και σημαντικές αλλαγές σε αυτό το μέρος του ερωτηματολογίου αφού μέχρι το 2005, περιελάμβανε μόλις τέσσερα ερωτήματα. Από το 2006 έως το 2008 έχει εμπλουτισθεί με πολλά ερωτήματα που αφορούν την απασχόληση και έτσι αναλύονται οι λόγοι και οι χρόνοι που τα άτομα δεν εργάζονται.

Το Μέρος II: Α' Γενικά στοιχεία, από το έτος 1999 έως το 2005 περιλάμβανε μόνο τέσσερα ερωτήματα. Τα ερωτήματα αυτά για τα έτη 1999-2002 ήταν τα εξής: I) Εργασία έστω μία ώρα την προηγούμενη εβδομάδα με αμοιβή (NAI=1, OXI=2), II) Εάν και δεν εργάστηκε, είχε μία εργασία (NAI=1, OXI=2), III) Εάν δεν εργάστηκε, με τι ασχολήθηκε (Σε διαθεσιμότητα ή έχει σύμβαση να επιστρέψει στην εργασία του και λαμβάνει το 50% ή περισσότερο των αποδοχών του=1, Σε διαθεσιμότητα ή έχει σύμβαση να επιστρέψει στην εργασία του και λαμβάνει λιγότερο από το 50% των αποδοχών του=2, Λοιπές περιπτώσεις=3), IV) Λόγος που δεν εργάστηκε αν και είχε εργασία [Λόγω καιρικών συνθηκών ή εποχικότητας=0, Για τεχνικούς και

οικονομικούς λόγους=1, Λόγω εργατικών διαφορών (απεργία, λοκ άουτ)=2, Λόγω παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης=3, Λόγω ασθένειας, τραυματισμού κλπ.=4, Λόγω άδειας κύησης – λοχείας=5, Λόγω γονικής άδειας= 6, Λόγω άδειας, απουσίας ή διακοπών=7, Για άλλους λόγους (πχ. προσωπικές ή οικογενειακές υποχρεώσεις) Περιγράψτε=8].

Για τα έτη 2003-2005, ισχύουν τα παραπάνω με κάποιες διαφορές στις τιμές της μεταβλητής «Λόγος που δεν εργάστηκε αν και είχε εργασία» [Λόγω καιρικών συνθηκών ή εποχικότητας=0, Για τεχνικούς και οικονομικούς λόγους=1, Λόγω εργατικών διαφορών (απεργία, λοκ άουτ)=2, Λόγω παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης=3, Λόγω ασθένειας, τραυματισμού κλπ.=4, Λόγω άδειας κύησης – λοχείας=5, Λόγω γονικής άδειας= 6, Λόγω άδειας, απουσίας ή διακοπών=7, Χρήση άδειας συμφωνίας=8, Για άλλους λόγους (πχ. προσωπικές ή οικογενειακές υποχρεώσεις) Περιγράψτε=9]. Συνεπώς η χρήση των μεταβλητών από τους ερευνητές πρέπει να είναι προσεκτική, ώστε να θεμελιώνεται η δυνατότητα διαχρονικών συγκρίσεων.

Πίνακας 2.1 Μέρος II: Α' Γενικά στοιχεία (συμπληρώνεται για μέλη του νοικοκυριού ηλικίας 15 ετών και άνω), 2004-2008

2008	2007	2006	2005	2004
Εργασία έστω μία ώρα την προηγούμενη εβδομάδα με αμοιβή ως μισθωτός ή αυτοαπασχολούμενος 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	OXI	OXI
Εργασία έστω μία ώρα την προηγούμενη εβδομάδα χωρίς αμοιβή ως βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	OXI	OXI
Είναι αυτοαπασχολούμενος και δεν εργάστηκε για κάποιο λόγο 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	OXI	OXI

Πίνακας 2.1 (συνέχεια)

2008	2007	2006	2005	2004
Λόγος που δεν εργάστηκε καθόλου την προηγούμενη εβδομάδα στην επιχείρησή του ως αυτοαπασχολούμενος 0= Λόγω καιρικών συνθηκών 1= Η επιχείρηση (ή το επάγγελμα) είναι εποχική 2= Για τεχνικούς και οικονομικούς λόγους 3= Λόγω εργατικών διαφορών (απεργία, lock out) 4= Λόγω παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης 5= Λόγω ασθένειας, τραυματισμού κλπ. 6= Λόγω ελλείψεως πελατείας 7= Λόγω διακοπών 8= Για άλλους λόγους, π.χ. οικογενειακές υποχρεώσεις Περιγράψτε (αναλυτική καταγραφή)	NAI	NAI	OXI	OXI
Εργάζεται, ως βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	OXI	OXI
Λόγος που δεν εργάστηκε καθόλου την προηγούμενη εβδομάδα, ως βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση 0= Λόγω καιρικών συνθηκών 1= Η επιχείρηση λειτουργεί εποχικά 2= Για τεχνικούς και οικονομικούς λόγους 3= Λόγω εργατικών διαφορών (απεργία, lock out) 4= Λόγω παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης 5= Λόγω ασθένειας, τραυματισμού κλπ. 6= Λόγω ελλείψεως πελατείας 7= Λόγω διακοπών 8= Για άλλους λόγους, π.χ. οικογενειακές υποχρεώσεις Περιγράψτε (αναλυτική καταγραφή)	NAI	NAI	OXI	OXI
Εργάζεται ως μισθωτός και απουσίαζε προσωρινά 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	OXI	OXI
Εποχική λειτουργία της επιχείρησης 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	OXI	OXI
Λόγος που δεν εργάστηκε καθόλου την προηγούμενη εβδομάδα, ως μισθωτός 0= Λόγω ασθένειας, τραυματισμού κλπ. 1= Λόγω άδειας κύησης - λοχείας 2= Βρίσκεσθε σε διαθεσιμότητα 3= Για τεχνικούς και οικονομικούς λόγους 4= Λόγω εργατικών διαφορών (απεργία, lock out) 5= Λόγω παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης 6= Λόγω άδειας, απουσίας ή διακοπών 7= Χρήση άδειας συμφωνίας 8= Λόγω γονικής άδειας 9= Για άλλους λόγους, π.χ. οικογενειακές υποχρεώσεις Περιγράψτε (αναλυτική καταγραφή)	NAI	NAI	OXI	OXI

Πίνακας 2.1 (συνέχεια)

2008	2007	2006	2005	2004
Χρόνος που απουσίαζε από την εργασία 1= Έως και τρεις μήνες 2= Περισσότερο από τρεις μήνες	NAI	NAI	OXI	OXI
Αμειβεται από την εργασία παρά την απουσία 1= Εξακολουθεί και λαμβάνει το 50% ή περισσότερο των αποδοχών του (είτε από τον εργοδότη είτε από ταμείο κλπ.) 2= Λαμβάνει λιγότερο από το 50% ή περισσότερο των αποδοχών του (είτε από τον εργοδότη είτε από ταμείο κλπ.) 3= Δεν αμειβεται	NAI	NAI	OXI	OXI
Μπορεί να επιστρέψει στην εργασία μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	OXI	OXI
Λόγος που δεν μπορεί να επιστρέψει στην εργασία μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες 1= Πρέπει να συμπληρώσει την εκπαίδευσή του 2= Πρέπει να τελειώσει τη στρατιωτική του θητεία 3= Για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους 4= Για λόγους ασθένειας 5= Για άλλους λόγους 6= Δεν καθόρισε το λόγο	NAI	NAI	OXI	OXI

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2004, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2005, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2006, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2007, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Πίνακας 2.2 Μέρος II: Α' Γενικά στοιχεία (συμπληρώνεται για μέλη του νοικοκυριού ηλικίας 15 ετών και άνω), 2008, 1999-2003

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Εργασία έστω μία ώρα την προηγούμενη εβδομάδα με αμοιβή ως μισθωτός ή αυτοαπασχολούμενος 1= NAI 2= OXI	OXI	OXI	OXI	OXI
Εργασία έστω μία ώρα την προηγούμενη εβδομάδα χωρίς αμοιβή ως βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση 1= NAI 2= OXI	OXI	OXI	OXI	OXI
Είναι αυτοαπασχολούμενος και δεν εργάστηκε για κάποιο λόγο 1= NAI 2= OXI	OXI	OXI	OXI	OXI

Πίνακας 2.2 (συνέχεια)

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Λόγος που δεν εργάστηκε καθόλου την προηγούμενη εβδομάδα στην επιχείρησή του ως αυτοαπασχολούμενος 0= Λόγω καιρικών συνθηκών 1= Η επιχείρηση (ή το επάγγελμα) είναι εποχική 2= Για τεχνικούς και οικονομικούς λόγους 3= Λόγω εργατικών διαφορών (απεργία, lock out) 4= Λόγω παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης 5= Λόγω ασθένειας, τραυματισμού κλπ. 6= Λόγω ελλείψεως πελατείας 7= Λόγω διακοπών 8= Για άλλους λόγους, π.χ. οικογενειακές υποχρεώσεις Περιγράψτε (αναλυτική καταγραφή)	OXI	OXI	OXI	OXI
Εργάζεται, ως βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	OXI	OXI	OXI	OXI
Λόγος που δεν εργάστηκε καθόλου την προηγούμενη εβδομάδα, ως βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση 0= Λόγω καιρικών συνθηκών 1= Η επιχείρηση λειτουργεί εποχικά 2= Για τεχνικούς και οικονομικούς λόγους 3= Λόγω εργατικών διαφορών (απεργία, lock out) 4= Λόγω παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης 5= Λόγω ασθένειας, τραυματισμού κλπ. 6= Λόγω ελλείψεως πελατείας 7= Λόγω διακοπών 8= Για άλλους λόγους, π.χ. οικογενειακές υποχρεώσεις Περιγράψτε (αναλυτική καταγραφή)	OXI	OXI	OXI	OXI
Εργάζεται ως μισθωτός και απουσίαζε προσωρινά 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	OXI	OXI	OXI	OXI
Εποχική λειτουργία της επιχείρησης 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	OXI	OXI	OXI	OXI
Λόγος που δεν εργάστηκε καθόλου την προηγούμενη εβδομάδα, ως μισθωτός 0= Λόγω ασθένειας, τραυματισμού κλπ. 1= Λόγω άδειας κύησης - λοχείας 2= Βρίσκεσθε σε διαθεσιμότητα 3= Για τεχνικούς και οικονομικούς λόγους 4= Λόγω εργατικών διαφορών (απεργία, lock out) 5= Λόγω παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης 6= Λόγω άδειας, απουσίας ή διακοπών 7= Χρήση άδειας συμφωνίας 8= Λόγω γονικής άδειας 9= Για άλλους λόγους, π.χ. οικογενειακές υποχρεώσεις Περιγράψτε (αναλυτική καταγραφή)	OXI	OXI	OXI	OXI

Πίνακας 2.2 (συνέχεια)

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Χρόνος που απουσίαζε από την εργασία 1= Έως και τρεις μήνες 2= Περισσότερο από τρεις μήνες	OXI	OXI	OXI	OXI
Αμειβεται από την εργασία παρά την απουσία 1= Εξακολουθεί και λαμβάνει το 50% ή περισσότερο των αποδοχών του (είτε από τον εργοδότη είτε από ταμείο κλπ.) 2= Λαμβάνει λιγότερο από το 50% ή περισσότερο των αποδοχών του (είτε από τον εργοδότη είτε από ταμείο κλπ.) 3= Δεν αμειβεται	OXI	OXI	OXI	OXI
Μπορεί να επιστρέψει στην εργασία μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	OXI	OXI	OXI	OXI
Λόγος που δεν μπορεί να επιστρέψετε στην εργασία μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες 1= Πρέπει να συμπληρώσει την εκπαίδευσή του 2= Πρέπει να τελειώσει τη στρατιωτική του θητεία 3= Για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους 4= Για λόγους ασθένειας 5= Για άλλους λόγους 6= Δεν καθόρισε το λόγο	OXI	OXI	OXI	OXI

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 1999, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2000, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2001, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2002, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2003, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Στους Πίνακες 3.1 και 3.2 παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά που σχετίζονται με την κύρια εργασία και αφορούν στα άτομα που εργάστηκαν έστω και μία ώρα την προηγούμενη εβδομάδα για τα έτη 2004-2008 και 2008, 1999-2003, αντίστοιχα. Όπως προκύπτει από τους πίνακες, οι διαφορές που παρατηρούνται έχουν να κάνουν κατά κύριο λόγο με τις τιμές των μεταβλητών, οι οποίες αλλάζουν από το 2006 και μετά. Επίσης, από το 2006 προστίθενται ερωτήσεις για τη συμβολή των γραφείων ευρέσεως εργασίας στην απόκτηση εργασίας. Το 1999, μετά την ερώτηση που αφορά στο «Ασφαλιστικό ταμείο κύριας ασφάλισης» υπάρχει και άλλο ένα ανοιχτό ερώτημα που σχετίζεται με το ασφαλιστικό ταμείο επικουρικής ασφάλισης.

Επίσης, παρατηρείται μία αλλαγή στην ταξινόμηση του κλάδου οικονομικής δραστηριότητας που αλλάζει το 2008, από ΣΤΑΚΟΔ 91 σε NACE rev.2. Οι αλλαγές αυτές θέτουν ζητήματα συγκρισιμότητας και επομένως οι μεταβλητές και οι κωδικοί πρέπει να ελέγχονται, ώστε να χρησιμοποιηθούν για διαχρονικές συγκρίσεις.

Πίνακας 3.1 Μέρος II: Β' Στοιχεία της μοναδικής ή πρώτης εργασίας (αφορά στα άτομα που εργάστηκαν την προηγούμενη βδομάδα καθώς και στα άτομα που δεν εργάστηκαν, αλλά είχαν μια εργασία), 2004-2008

2008	2007	2006	2005	2004
Είδος καταστήματος, εργοστασίου, υπηρεσίας που εργάζεται στην κύρια εργασία (αναλυτική καταγραφή/ ανά μέλος) (NACE rev.2)	NAI	NAI	NAI	NAI
Ιδιοκτησιακό καθεστώς της επιχείρησης 1= Δημόσια υπηρεσία 2= ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ του Δημοσίου ή Δημόσιος Οργανισμός 3= Δήμος ή Κοινότητα, Δημοτική Επιχείρηση 4= Δημόσια Επιχείρηση Κοινής Ωφέλειας 5= Κρατική Τράπεζα ή ελεγχόμενη από το κράτος 6= Επιχείρηση ελεγχόμενη από το Δημόσιο 7= Επιχείρηση του Ιδιωτικού τομέα	NAI	NAI	NAI	NAI
Είδος εργασίας που κάνει στην επιχείρηση (αναλυτική καταγραφή/ ανά μέλος) (ΣΤΕΠ 92)	NAI	NAI	NAI	NAI
Θέση στην επιχείρηση 1= Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό 2= Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό 3= Μισθωτός (με μισθό ή ημερομίσθιο ή κατ' αποκοπή) 4= Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	NAI	NAI	NAI	NAI
Ασφαλιστικό ταμείο κύριας ασφάλισης 01= ΙΚΑ 02= ΟΓΑ 03= ΔΗΜΟΣΙΟ 04= ΟΑΕΕ (ΤΕΒΕ, ΤΣΑΥ, Ταμείο Εμπόρων) 05= Λοιπά 08= Ανασφάλιστος 09= Δεν γνωρίζει / Δεν απαντά	NAI	NAI	NAI	NAI

Πίνακας 3.1 (συνέχεια)

2008	2007	2006	2005	2004
Αριθμός ατόμων που εργάζονται στην τοπική μονάδα της επιχείρησης 01-10= Αν 10 και κάτω να γραφεί ο ακριβής αριθμός 11= 11 έως 19 εργαζόμενοι 12= 20 έως 49 εργαζόμενοι 13= 50 και πάνω εργαζόμενοι 14= Άγνωστος, αλλά μέχρι και 10 άτομα 15= Άγνωστος, αλλά πάνω από 10 άτομα	NAI	NAI	NAI	NAI
Νομός ή χώρα του τόπου εργασίας (απάντηση μόνο όταν ο τόπος εργασίας διαφέρει από τον τόπο κατοικίας) (αναλυτική καταγραφή/ ανά μέλος)	NAI	NAI	NAI	NAI
Έτος και μήνας που άρχισε να εργάζεται για αυτόν τον εργοδότη ή ως αυτοαπασχολούμενος (αναλυτική καταγραφή) - Έτος - Μήνας (απάντηση μόνο για το έτος της έρευνας και τα δυο προηγούμενα έτη)	NAI	NAI	NAI	NAI
Συνέβαλε στην εύρεση της εργασίας 1= Δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας 2= Ιδιωτικό γραφείο ευρέσεως εργασίας 3= Συγγενείς ή φίλοι 4= Σύλλογος ή άλλη οργάνωση υποστήριξης μεταναστών 5= Άλλος 6= Δεν απάντησε	NAI (Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας) 1= NAI 2= OXI	NAI (Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας) 1= NAI 2= OXI	OXI	OXI
Πλήρης ή μερική εργασία και λόγος 1= Πλήρης Μερική, επειδή: 2= Φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες 3= Παρακολουθεί μαθήματα ή εκπαιδεύεται 4= Έχει ασθένεια ή ανικανότητα 5= Δε μπορούσε να βρει πλήρη απασχόληση 6= Άλλοι λόγοι 7= Δεν δήλωσε λόγο	NAI	NAI	NAI 1=1 2=3 3=4 4=5 5= δεν ήθελε πλήρη απασχόληση 6=2 7=6 8=7	NAI 1=1 2=3 3=4 4=5 5= δεν ήθελε πλήρη απασχόληση 6=2 7=6 8=7

Πίνακας 3.1 (συνέχεια)

2008	2007	2006	2005	2004
Σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει, επειδή φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες (αφορά στα άτομα με μερική απασχόληση, επειδή φροντίζουν μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες) 1= Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας μικρών παιδιών 2= Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας εξαρτώμενων ενηλίκων 3= Αντιμετωπίζει και τα δυο προηγούμενα προβλήματα 4= Οι υπηρεσίες φροντίδας δεν είναι πρόβλημα	NAI	NAI	OXI	OXI
Ημέρες και ώρες που εργάζεται, συνήθως, την εβδομάδα 1-7= Ημέρες 01-98= Ώρες 00= Δεν μπορεί να καθορίσει τις ώρες που, συνήθως, εργάζεται γιατί αυτές διαφέρουν σημαντικά από εβδομάδα σε εβδομάδα ή από μήνα σε μήνα	NAI	NAI	NAI	NAI
Οι ώρες εργασίας την προηγούμενη εβδομάδα ήταν οι συνηθισμένες 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	NAI	NAI
Ημέρες και ώρες που εργάστηκε στην εργασία την προηγούμενη εβδομάδα 0 ή 1-7= Ημέρες 00 ή 01-98= Ώρες	NAI	NAI	NAI	NAI
Λόγος που οι ώρες που εργάστηκε την προηγούμενη εβδομάδα στην εργασία διαφέρουν από τις ώρες που εργάζεται συνήθως <i>Σε περίπτωση που εργάστηκε περισσότερο οι ώρες διαφέρουν λόγω:</i> 01= Εποχικότητας της εργασίας, προθεσμίας παράδοσης του έργου 02= Υπερωριών 03= Ελαστικού ωραρίου 04= Άλλων λόγων (περιγράψτε) <i>Σε περίπτωση που εργάστηκε λιγότερο οι ώρες διαφέρουν λόγω:</i> 05= Εποχικότητας 06= Κακών καιρικών συνθηκών 07= Οικονομικών ή τεχνικών λόγων 08= Εργατικών διαφορών (απεργίες, lock out) 09= Παρακολούθηση μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης 10= Ελαστικού ωραρίου 11= Ασθένειας, τραυματισμού 12= Γονικής άδειας (μειωμένο ωράριο) 13= Ειδικής άδειας για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους 14= Άδειας απουσίας ή διακοπών 15= Εθνικών και λοιπών αργιών 16= Έναρξης ή αλλαγής εργασίας στη διάρκεια της βδομάδας αναφοράς 17= Λήξης της εργασίας που είχε, χωρίς να αρχίσει καινούρια 18= Άλλοι λόγοι (περιγράψτε)	NAI	NAI	01=01 02=02 03=03 04=04 05=06 06=07 07=08 08=09 09=10 10=11 11=12 12=13 13=14 14=15 15=16 16=17 17=18	01=01 02=02 03=03 04=04 05=06 06=07 07=08 08=09 09=10 10=11 11=12 12=13 13=14 14=15 15=16 16=17 17=18

Πίνακας 3.1 (συνέχεια)

2008	2007	2006	2005	2004
Επιθυμεί να εργάζεται περισσότερες ώρες 0= ΟΧΙ 1= ΝΑΙ 1= Μέσω μιας πρόσθετης εργασίας 2= Μέσω μιας άλλης εργασίας με περισσότερες ώρες από την τωρινή 3= Μόνο στα πλαίσια της παρούσας εργασίας 4= Με οποιονδήποτε από τους παραπάνω τρόπους	NAI	NAI	NAI	NAI
Θα μπορούσε να αρχίσει να εργάζεται περισσότερο μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες 1= ΝΑΙ, μπορώ να αρχίσω να εργάζομαι περισσότερες ώρες ΟΧΙ, δεν μπορώ να αρχίσω, αμέσως, να εργάζομαι περισσότερες ώρες για τους εξής λόγους: 2= Πρέπει να συμπληρώσει την εκπαίδευσή του 3= Δεν μπορεί να αφήσει την τωρινή εργασία μέσα σε δύο εβδομάδες 4= Για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους 5= Για λόγους ασθένειας 6= Για άλλους λόγους 7= Δεν καθόρισε το λόγο	NAI	NAI	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Ώρες που επιθυμεί να εργάζεστε συνολικά την εβδομάδα 01-98= Ώρες	NAI	NAI	NAI	NAI
Ώρες υπερωρίας, με πληρωμή, την εβδομάδα αναφοράς 00-98= Ώρες	NAI	NAI	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Ώρες υπερωρίας, χωρίς πληρωμή, την εβδομάδα αναφοράς 00-98= Ώρες	NAI	NAI	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Μόνιμη ή προσωρινή εργασία και λόγος προσωρινότητας 1= Είναι μόνιμη ή με σύμβαση αόριστης διάρκειας Είναι προσωρινή ή με σύμβαση ορισμένου χρόνου, για τους εξής λόγους: 2= Επειδή είναι μαθητευόμενος ή εκπαιδευόμενος 3= Δεν μπόρεσε να βρει μια μόνιμη εργασία 4= Δεν επιθυμεί μια μόνιμη εργασία 5= Σύμβαση η οποία καλύπτει δοκιμαστική περίοδο 6= Είναι προσωρινή και δεν καθόρισε το λόγο	NAI	NAI	NAI	NAI

Πίνακας 3.1 (συνέχεια)

2008	2007	2006	2005	2004
Συνολική διάρκεια προσωρινής σύμβασης εργασίας 1= Διάστημα μικρότερο από ένα μήνα 2= 1-3 μήνες 3= 4-6 μήνες 4= 7-12 μήνες 5= 13-18 μήνες 6= 19-24 μήνες 7= 25-36 μήνες 8= Πάνω από 3 χρόνια	NAI	NAI	NAI	NAI
Εποπτεία ή συντονισμός άλλων εργαζόμενων 1= NAI 2= OXI 3= Δεν απάντησε	NAI 1=1 2=2	NAI 1=1 2=2	OXI	OXI
Σύμβαση με γραφείο προσωρινής εργασίας 1= NAI 2= OXI 3= Δεν απάντησε	NAI 1=1 2=2	NAI 1=1 2=2	OXI	OXI
Συνολική διάρκεια προσωρινής σύμβασης εργασίας 1= Διάστημα μικρότερο από ένα μήνα 2= 1-3 μήνες 3= 4-6 μήνες 4= 7-12 μήνες 5= 13-18 μήνες 6= 19-24 μήνες 7= 25-36 μήνες 8= Πάνω από 3 χρόνια	NAI	NAI	NAI	NAI

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2004, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2005, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2006, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2007, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Πίνακας 3.2 Μέρος II: Β' Στοιχεία της μοναδικής ή πρώτης εργασίας (αφορά στα άτομα που εργάστηκαν την προηγούμενη βδομάδα καθώς και στα άτομα που δεν εργάστηκαν, αλλά είχαν μια εργασία), 2008, 1999-2003

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Είδος καταστήματος, εργοστασίου, υπηρεσίας που εργάζεται στην κύρια εργασία (αναλυτική καταγραφή/ ανά μέλος) (NACE rev.2)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)

Πίνακας 3.2 (συνέχεια)

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Ιδιοκτησιακό καθεστώς της επιχείρησης 1= Δημόσια υπηρεσία 2= ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ του Δημοσίου ή Δημόσιος Οργανισμός 3= Δήμος ή Κοινότητα, Δημοτική Επιχείρηση 4= Δημόσια Επιχείρηση Κοινής Ωφέλειας 5= Κρατική Τράπεζα ή ελεγχόμενη από το κράτος 6= Επιχείρηση ελεγχόμενη από το Δημόσιο 7= Επιχείρηση του Ιδιωτικού τομέα	NAI	NAI	NAI 1=1 2=2 3= Δήμος ή Κοινότητα, Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης-Αποχέτευσης 4=4 5=5 6=6 7=7	NAI 1=1 2=2 3= Δήμος ή Κοινότητα, Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης-Αποχέτευσης 4=4 5=5 6=6 7=7
Είδος εργασίας που κάνει στην επιχείρηση (αναλυτική καταγραφή/ ανά μέλος) (ΣΤΕΠ 92)	NAI	NAI	NAI	NAI
Θέση στην επιχείρηση 1= Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό 2= Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό 3= Μισθωτός (με μισθό ή ημερομίσθιο ή κατ' αποκοπή) 4= Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	NAI	NAI	NAI	NAI
Ασφαλιστικό ταμείο κύριας ασφάλισης 01= ΙΚΑ 02= ΟΓΑ 03= ΔΗΜΟΣΙΟ 04= ΟΑΕΕ (ΤΕΒΕ, ΤΣΑΥ, Ταμείο Εμπόρων) 05= Λοιπά 08= Ανασφάλιστος 09= Δεν γνωρίζει / Δεν απαντά	NAI	NAI	NAI (αναλυτική καταγραφή)	NAI (αναλυτική καταγραφή)
Αριθμός ατόμων που εργάζονται στην τοπική μονάδα της επιχείρησης 01-10= Αν 10 και κάτω να γραφεί ο ακριβής αριθμός 11= 11 έως 19 εργαζόμενοι 12= 20 έως 49 εργαζόμενοι 13= 50 και πάνω εργαζόμενοι 14= Άγνωστος, αλλά μέχρι και 10 άτομα 15= Άγνωστος, αλλά πάνω από 10 άτομα	NAI	NAI	NAI	NAI

Πίνακας 3.2 (συνέχεια)

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Νομός ή χώρα του τόπου εργασίας (απάντηση μόνο όταν ο τόπος εργασίας διαφέρει από τον τόπο κατοικίας) (αναλυτική καταγραφή/ ανά μέλος)	NAI	NAI	NAI	NAI
Έτος και μήνας που άρχισε να εργάζεται για αυτόν τον εργοδότη ή ως αυτοαπασχολούμενος (αναλυτική καταγραφή) - Έτος - Μήνας (απάντηση μόνο για το έτος της έρευνας και τα δυο προηγούμενα έτη)	NAI	NAI	NAI	NAI
Συνέβαλε στην εύρεση της εργασίας 1= Δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας 2= Ιδιωτικό γραφείο ευρέσεως εργασίας 3= Συγγενείς ή φίλοι 4= Σύλλογος ή άλλη οργάνωση υποστήριξης μεταναστών 5= Άλλος 6= Δεν απάντησε	OXI	OXI	OXI	OXI
Πλήρης ή μερική εργασία και λόγος 1= Πλήρης Μερική, επειδή: 2= Φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες 3= Παρακολουθεί μαθήματα ή εκπαιδεύεται 4= Έχει ασθένεια ή ανικανότητα 5= Δε μπορούσε να βρει πλήρη απασχόληση 6= Άλλοι λόγοι 7= Δεν δήλωσε λόγο	NAI 1=1 2=3 3=4 4=5 5= δεν ήθελε πλήρη απασχό- ληση 6=2 7=6 8=7	NAI 1=1 2=3 3=4 4=5 5= δεν ήθελε πλήρη απασχό- ληση 6=6 7=7	NAI 1=1 2=3 3=4 4=5 5= δεν ήθελε πλήρη απασχό- ληση 6=6 7=7	NAI 1=1 2=3 3=4 4=5 5= δεν ήθελε πλήρη απασχό- ληση 6=6 7=7
Σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει, επειδή φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες (αφορά στα άτομα με μερική απασχόληση, επειδή φροντίζουν μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες) 1= Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας μικρών παιδιών 2= Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας εξαρτώμενων ενηλίκων 3= Αντιμετωπίζει και τα δυο προηγούμενα προβλήματα 4= Οι υπηρεσίες φροντίδας δεν είναι πρόβλημα	OXI	OXI	OXI	OXI
Ημέρες και ώρες που εργάζεται, συνήθως, την εβδομάδα 1-7= Ημέρες 01-98 = Ώρες 00 = Δεν μπορεί να καθορίσει τις ώρες που, συνήθως, εργάζεται γιατί αυτές διαφέρουν σημαντικά από εβδομάδα σε εβδομάδα ή από μήνα σε μήνα	NAI	NAI	NAI	NAI

Πίνακας 3.2 (συνέχεια)

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Οι ώρες εργασίας την προηγούμενη εβδομάδα ήταν οι συνηθισμένες 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	NAI	NAI
Ημέρες και ώρες που εργάστηκε στην εργασία την προηγούμενη εβδομάδα 0 ή 1-7= Ημέρες 00 ή 01-98= Ώρες	NAI	NAI	NAI	NAI
Λόγος που οι ώρες που εργάστηκε την προηγούμενη εβδομάδα στην εργασία διαφέρουν από τις ώρες που εργάζεται συνήθως <i>Σε περίπτωση που εργάστηκε περισσότερο οι ώρες διαφέρουν λόγω:</i> 01= Εποχικότητας της εργασίας, προθεσμίας παράδοσης του έργου 02= Υπερωριών 03= Ελαστικού ωραρίου 04= Άλλων λόγων (περιγράψτε) <i>Σε περίπτωση που εργάστηκε λιγότερο οι ώρες διαφέρουν λόγω:</i> 05= Εποχικότητας 06= Κακών καιρικών συνθηκών 07= Οικονομικών ή τεχνικών λόγων 08= Εργατικών διαφορών (απεργίες, lock out) 09= Παρακολούθηση μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης 10= Ελαστικού ωραρίου 11= Ασθένειας, τραυματισμού 12= Γονικής άδειας (μειωμένο ωράριο) 13= Ειδικής άδειας για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους 14= Άδειας απουσίας ή διακοπών 15= Εθνικών και λοιπών αργιών 16= Έναρξης ή αλλαγής εργασίας στη διάρκεια της βδομάδας αναφοράς 17= Λήξης της εργασίας που είχε, χωρίς να αρχίσει καινούρια 18= Άλλοι λόγοι (περιγράψτε)	NAI 01=01 02=02 03=03 04=04 05=06 06=07 07=08 08=09 09=10 10=11 11=12 12=13 13=14 14=15 15=16 16=17 17=18	NAI 01=01 02=02 03=03 04=04 05=06 06=07 07=08 08=09 09=10 10=11 11=12 12=13 13=14 14=15 15=16 16=17 17=18	NAI 01=01 02=02 03=03 04=04 05=06 06=07 07=08 08=09 09=10 10=11 11=12 12=13 13=14 14=15 15=16 16=17 17=18	NAI 01=01 02=02 03=03 04=04 05=06 06=07 07=08 08=09 09=10 10=11 11=12 12=13 13=14 14=15 15=16 16=17 17=18
Επιθυμεί να εργάζεται περισσότερες ώρες 0= OXI NAI 1= Μέσω μιας πρόσθετης εργασίας 2= Μέσω μιας άλλης εργασίας με περισσότερες ώρες από την τωρινή 3= Μόνο στα πλαίσια της παρούσας εργασίας 4= Με οποιονδήποτε από τους παραπάνω τρόπους	NAI	NAI	NAI	NAI

Πίνακας 3.2 (συνέχεια)

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Θα μπορούσε να αρχίσει να εργάζεται περισσότερο μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες 1= ΝΑΙ, μπορώ να αρχίσω να εργάζομαι περισσότερες ώρες ΟΧΙ, δεν μπορώ να αρχίσω, αμέσως, να εργάζομαι περισσότερες ώρες για τους εξής λόγους: 2= Πρέπει να συμπληρώσει την εκπαίδευσή του 3= Δεν μπορεί να αφήσει την τωρινή εργασία μέσα σε δύο εβδομάδες 4= Για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους 5= Για λόγους ασθενείας 6= Για άλλους λόγους 7= Δεν καθόρισε το λόγο	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Ώρες που επιθυμεί να εργάζεστε συνολικά την εβδομάδα 01-98= Ώρες	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Ώρες υπερωρίας, με πληρωμή, την εβδομάδα αναφοράς 00-98= Ώρες	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Ώρες υπερωρίας, χωρίς πληρωμή, την εβδομάδα αναφοράς 00-98= Ώρες	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Μόνιμη ή προσωρινή εργασία και λόγος προσωρινότητας 1= Είναι μόνιμη ή με σύμβαση αόριστης διάρκειας Είναι προσωρινή ή με σύμβαση ορισμένου χρόνου, για τους εξής λόγους: 2= Επειδή είναι μαθητευόμενος ή εκπαιδευόμενος 3= Δεν μπόρεσε να βρει μια μόνιμη εργασία 4= Δεν επιθυμεί μια μόνιμη εργασία 5= Σύμβαση η οποία καλύπτει δοκιμαστική περίοδο 6= Είναι προσωρινή και δεν καθόρισε το λόγο	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Συνολική διάρκεια προσωρινής σύμβασης εργασίας 1= Διάστημα μικρότερο από ένα μήνα 2= 1-3 μήνες 3= 4-6 μήνες 4= 7-12 μήνες 5= 13-18 μήνες 6= 19-24 μήνες 7= 25-36 μήνες 8= Πάνω από 3 χρόνια	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Εποπτεία ή συντονισμός άλλων εργαζόμενων 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ 3= Δεν απάντησε	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Πίνακας 3.2 (συνέχεια)

2008	2003	2002	2001/ 2000	1999
Σύμβαση με γραφείο προσωρινής εργασίας	OXI	OXI	OXI	OXI
1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ 3= Δεν απάντησε				

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 1999, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2000, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2001, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2002, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2003, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Στους Πίνακες 4.1 και 4.2 παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά της κύριας εργασίας και της εργασίας με βάρδιες για τα έτη 2004-2008 και 2008, 1999-2003, αντίστοιχα. Όπως φαίνεται και στους πίνακες, δεν υπάρχουν διαφορές σε αυτό το μέρος του ερωτηματολογίου οπότε οι μεταβλητές μπορούν να χρησιμοποιηθούν για διαχρονικές συγκρίσεις.

Πίνακας 4.1 Μέρος II: Γ' Εργασία με βάρδιες και άλλα χρονικά χαρακτηριστικά της κύριας απασχόλησης, 2004-2008

2008	2007	2006	2005	2004
Εργασία με βάρδιες (αφορά μόνο στους μισθωτούς)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
1= Πραγματοποιεί συνήθως βάρδιες 2= Πραγματοποιεί βάρδιες μερικές φορές 3= Ποτέ δεν πραγματοποιεί βάρδιες				
Απογευματινή εργασία	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
1= Εργάζεται συνήθως το απόγευμα 2= Εργάζεται το απόγευμα μερικές φορές 3= Ποτέ δεν εργάζεται το απόγευμα				
Νυχτερινή εργασία	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
1= Εργάζεται συνήθως τη νύχτα 2= Εργάζεται τη νύχτα μερικές φορές 3= Ποτέ δεν εργάζεται τη νύχτα				
Εργασία Σαββάτου	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
1= Εργάζεται συνήθως το Σάββατο 2= Εργάζεται το Σάββατο μερικές φορές 3= Ποτέ δεν εργάζεται το Σάββατο				
Εργασία Κυριακής	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
1= Εργάζεται συνήθως την Κυριακή 2= Εργάζεται την Κυριακή μερικές φορές 3= Ποτέ δεν εργάζεται την Κυριακή				
Εργασία στο σπίτι	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
1= Εργάζεται συνήθως στο σπίτι του 2= Εργάζεται στο σπίτι του μερικές φορές 3= Ποτέ δεν εργάζεται στο σπίτι του				

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2004, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2005, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2006, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2007, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Πίνακας 4.2 Μέρος II: Γ΄ Εργασία με βάρδιες και άλλα χρονικά χαρακτηριστικά της κύριας απασχόλησης, 2008, 1999-2003

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Εργασία με βάρδιες (αφορά μόνο στους μισθωτούς) 1= Πραγματοποιεί συνήθως βάρδιες 2= Πραγματοποιεί βάρδιες μερικές φορές 3= Ποτέ δεν πραγματοποιεί βάρδιες	NAI	NAI	NAI	NAI
Απογευματινή εργασία 1= Εργάζεται συνήθως το απόγευμα 2= Εργάζεται το απόγευμα μερικές φορές 3= Ποτέ δεν εργάζεται το απόγευμα	NAI	NAI	NAI	NAI
Νυχτερινή εργασία 1= Εργάζεται συνήθως τη νύχτα 2= Εργάζεται τη νύχτα μερικές φορές 3= Ποτέ δεν εργάζεται τη νύχτα	NAI	NAI	NAI	NAI
Εργασία Σαββάτου 1= Εργάζεται συνήθως το Σάββατο 2= Εργάζεται το Σάββατο μερικές φορές 3= Ποτέ δεν εργάζεται το Σάββατο	NAI	NAI	NAI	NAI
Εργασία Κυριακής 1= Εργάζεται συνήθως την Κυριακή 2= Εργάζεται την Κυριακή μερικές φορές 3= Ποτέ δεν εργάζεται την Κυριακή	NAI	NAI	NAI	NAI
Εργασία στο σπίτι 1= Εργάζεται συνήθως στο σπίτι του 2= Εργάζεται στο σπίτι του μερικές φορές 3= Ποτέ δεν εργάζεται στο σπίτι του	NAI	NAI	NAI	NAI

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 1999, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2000, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2001, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2002, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2003, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Στους Πίνακες 5.1 και 5.2 παρουσιάζονται τα στοιχεία της δεύτερης απασχόλησης για τα έτη 2004-2008 και 2008, 1999-2003, αντίστοιχα. Όπως προκύπτει από τους πίνακες, υπάρχει μία διαφορά στις τιμές των μεταβλητών όπου το έτος 2008, προστίθεται ο κωδικός για την κατάργηση της μερικής μη απόκρισης (δεν απάντησε) σε δύο από τα ερωτήματα. Ακόμα, από το 1999 έως το 2005, η ερώτηση «Πόσες εργασίες είχε την προηγούμενη εβδομάδα;» ήταν η τελευταία στο Μέρος II: Γ΄ Εργασία με βάρδιες και άλλα χρονικά χαρακτηριστικά της κύριας απασχόλησης ενώ από το 2006 και μετά βρίσκεται πρώτη στο Μέρος II: Δ΄ Δεύτερη Απασχόληση.

Τέλος, το 2008 αλλάζει η ταξινόμηση του κλάδου οικονομικής δραστηριότητας, από ΣΤΑΚΟΔ 91 σε NACE rev.2. Οι αλλαγές αυτές θέτουν ζητήματα συγκρισιμότητας και επομένως οι μεταβλητές και οι κωδικοί θα πρέπει να

ελέγχονται από τους ερευνητές, ώστε να μπορούν χρησιμοποιηθούν για διαχρονικές συγκρίσεις.

Πίνακας 5.1 Μέρος II: Δ΄ Δεύτερη Απασχόληση, 2004-2008

2008	2007	2006	2005	2004
Εργασίες που είχε την προηγούμενη εβδομάδα 1= Μόνο μία 2= Περισσότερες από μία 3= Δεν απάντησε	NAI 1=1 2=2	NAI 1=1 2=2	NAI 1=1 2=2	NAI 1=1 2=2
Είδος καταστήματος, εργοστασίου, υπηρεσίας της δεύτερης απασχόλησης (αναλυτική καταγραφή μαζί με τον Α/α κάθε μέλους) (NACE rev.2)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)
Είδος εργασίας που κάνει στην επιχείρηση (αναλυτική καταγραφή μαζί με τον Α/α κάθε μέλους) (ΣΤΕΠ 92)	NAI	NAI	NAI	NAI
Θέση στην επιχείρηση 1= Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό 2= Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό 3= Μισθωτός (με μισθό ή ημερομίσθιο ή κατ' αποκοπή) 4= Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	NAI	NAI	NAI	NAI
Ημέρες και ώρες που εργάστηκε την προηγούμενη εβδομάδα 0-7= Ημέρες 00-98= Ώρες	NAI	NAI	NAI	NAI

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2004, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2005, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2006, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2007, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Πίνακας 5.2 Μέρος II: Δ' Δεύτερη Απασχόληση, 2008, 1999-2003

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Εργασίες που είχε την προηγούμενη εβδομάδα 1= Μόνο μία 2= Περισσότερες από μία 3= Δεν απάντησε	NAI 1=1 2=2	NAI 1=1 2=2	NAI 1=1 2=2	NAI 1=1 2=2
Είδος καταστήματος, εργοστασίου, υπηρεσίας της δεύτερης απασχόλησης (αναλυτική καταγραφή μαζί με τον Α/α κάθε μέλους) (NACE rev.2)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)
Είδος εργασίας που κάνει στην επιχείρηση (αναλυτική καταγραφή μαζί με τον Α/α κάθε μέλους) (ΣΤΕΠ 92)	NAI	NAI	NAI	NAI
Θέση στην επιχείρηση 1= Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό 2= Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό 3= Μισθωτός (με μισθό ή ημερομίσθιο ή κατ' αποκοπή) 4= Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	NAI	NAI	NAI	NAI
Ημέρες και ώρες που εργάστηκε την προηγούμενη εβδομάδα 0-7= Ημέρες 00-98= Ώρες	NAI	NAI	NAI	NAI

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 1999, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2000, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2001, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2002, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2003, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Στους Πίνακες 6.1 και 6.2 παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά της προηγούμενης εργασίας (αν υπάρχει) για τα άτομα που δεν εργάζονται, για τα έτη 2004-2008 και 2008, 1999-2003, αντίστοιχα. Όπως προκύπτει από τους πίνακες, οι διαφορές είναι λίγες. Παρατηρείται η προσθήκη της τιμής «φροντίδα μικρών παιδιών ή εξαρτώμενων ενηλίκων» στη μεταβλητή «λόγος για τον οποίο τα άτομα δεν εργάζονται». Επίσης, υπάρχει αλλαγή στην ταξινόμηση του κλάδου οικονομικής δραστηριότητας από ΣΤΑΚΟΔ 91 σε NACE rev.2 (όπως αναφέρεται και παραπάνω). Οι αλλαγές αυτές θέτουν ζητήματα συγκρισιμότητας και επομένως απαιτείται έλεγχος μεταβλητών και κωδικών πριν τη χρήση τους για διαχρονικές συγκρίσεις.

Πίνακας 6.1 Μέρος II: Ε' Τυχόν προηγούμενη εργασία γι' αυτούς που δεν εργάζονται, 2004-2008

2008	2007	2006	2005	2004
Έχει εργαστεί στο παρελθόν σε κανονική εργασία (με πληρωμή ή κάποιο κέρδος ή ως βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση) 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	NAI	NAI	NAI	NAI
Έτος και μήνας που εργάστηκε για τελευταία φορά (αναλυτική καταγραφή) = Έτος 01-12= Μήνας	NAI	NAI	NAI	NAI
Λόγος που σταμάτησε να εργάζεται στην τελευταία εργασία 0= Διότι απολύθηκε για διάφορους λόγους 1= Διότι η εργασία του ήταν περιορισμένης διάρκειας και τελείωσε 2= Φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες 3= Παραιτήθηκε για άλλους προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους 4= Λόγω εκπαίδευσης ή επιμόρφωσης 5= Διότι στρατεύτηκε 6= Λόγω ασθένειας ή ανικανότητας για εργασία 7= Διότι πήρε πρόωρη σύνταξη 8= Διότι συνταξιοδοτήθηκε 9= Για άλλους λόγους	NAI	NAI	NAI 1=0 2=1 3=3 4=4 5=5 6=6 7=7 8=8 9=9	NAI 1=0 2=1 3=3 4=4 5=5 6=6 7=7 8=8 9=9
Είδος καταστήματος, εργοστασίου, υπηρεσίας της τελευταίας εργασίας (αναλυτική καταγραφή/ανά μέλος) (NACE rev.2)	NAI	NAI	NAI	NAI
	(ΣΤΑΚΟΔ 91)	(ΣΤΑΚΟΔ 91)	(ΣΤΑΚΟΔ 91)	(ΣΤΑΚΟΔ 91)
Εργασία που έκανε στην επιχείρηση (αναλυτική καταγραφή) (ΣΤΕΠ 92) μαζί με τον Α/α κάθε μέλους	NAI	NAI	NAI	NAI
Θέση στην επιχείρηση 1= Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό 2= Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό 3= Μισθωτός (με μισθό ή ημερομίσθιο ή κατ' αποκοπή) 4= Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	NAI	NAI	NAI	NAI

Πηγή: ΕΣΥΕ, *Ερευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 2004, ΕΣΥΕ, *Ερευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 2005, ΕΣΥΕ, *Ερευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 2006, ΕΣΥΕ, *Ερευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 2007, ΕΣΥΕ, *Ερευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 2008.

Πίνακας 6.2 Μέρος II: Ε' Τυχόν προηγούμενη εργασία γι' αυτούς που δεν εργάζονται, 2008, 1999-2003

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Έχει εργαστεί στο παρελθόν σε κανονική εργασία (με πληρωμή ή κάποιο κέρδος ή ως βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση) 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	NAI	NAI	NAI	NAI
Έτος και μήνας που εργάστηκε για τελευταία φορά (αναλυτική καταγραφή) = Έτος 01-12= Μήνας	NAI	NAI	NAI	NAI
Λόγος που σταμάτησε να εργάζεται στην τελευταία εργασία 0= Διότι απολύθηκε για διάφορους λόγους 1= Διότι η εργασία του ήταν περιορισμένης διάρκειας και τελείωσε 2= Φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες 3= Παραιτήθηκε για άλλους προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους 4= Λόγω εκπαίδευσης ή επιμόρφωσης 5= Διότι στρατεύτηκε 6= Λόγω ασθένειας ή ανικανότητας για εργασία 7= Διότι πήρε πρόωρη σύνταξη 8= Διότι συνταξιοδοτήθηκε 9= Για άλλους λόγους	NAI 1=0 2=1 3=3 4=4 5=5 6=6 7=7 8=8 9=9	NAI 1=0 2=1 3=3 4=4 5=5 6=6 7=7 8=8 9=9	NAI 1=0 2=1 3=3 4=4 5=5 6=6 7=7 8=8 9=9	NAI 1=0 2=1 3=3 4=4 5=5 6=6 7=7 8=8 9=9
Είδος καταστήματος, εργοστασίου, υπηρεσίας της τελευταίας εργασίας (αναλυτική καταγραφή μαζί με τον Α/α κάθε μέλους) (NACE rev.2)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)	NAI (ΣΤΑΚΟΔ 91)
Εργασία που έκανε στην επιχείρηση (αναλυτική καταγραφή μαζί με τον Α/α κάθε μέλους) (ΣΤΕΠ 92)	NAI	NAI	NAI	NAI
Θέση στην επιχείρηση 1= Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό 2= Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό 3= Μισθωτός (με μισθό ή ημερομίσθιο ή κατ' αποκοπή) 4= Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	NAI	NAI	NAI	NAI

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 1999, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2000, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2001, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2002, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2003, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Στους Πίνακες 7.1 και 7.2 παρουσιάζονται τα στοιχεία που αφορούν στην αναζήτηση εργασίας για τα έτη 2004-2008 και 2008, 1999-2003, αντίστοιχα. Όπως προκύπτει από τους πίνακες, υπάρχουν αλλαγές. Από το 1999 έως το 2002

παρατηρούνται αλλαγές στη διάταξη των ερωτημάτων. Από το 1999 έως 2005, οι μεταβλητές «Αναζήτηση εργασίας» και «Λόγος που δε ζητούσε εργασία» περιλαμβάνονταν σε ένα ερώτημα [01= ΝΑΙ ζητούσε μία, 02= Έχει βρει μία εργασία που θα αναλάβει μέσα στους επόμενους 3 μήνες, 03= Έχει βρει μία εργασία που θα αναλάβει σε διάστημα μεγαλύτερο των 3 μηνών, 04= ΟΧΙ διότι έχει εργασία και ζητάει άλλη, 05= ΟΧΙ διότι έχει οικογενειακούς ή προσωπικούς λόγους, 06= ΟΧΙ διότι εκπαιδεύεται ή επιμορφώνεται, 07= ΟΧΙ διότι βρίσκεται σε σύνταξη, 08= ΟΧΙ διότι είναι ασθενής ή ανίκανος για εργασία, 09= ΟΧΙ διότι πιστεύει ότι δε θα βρει εργασία ή δε γνωρίζει που να απευθυνθεί, 10= Για άλλους λόγους, 11= Δεν καθόρισε το λόγο, 12= Περιμένει να αναλάβει πάλι την εργασία του (γι' αυτούς που είναι σε διαθεσιμότητα)]. Τα έτη 1999 και 2000/2001 και ισχύει ακριβώς το ίδιο μόνο που λείπει ο δωδέκατος κωδικός.

Ακόμα, παρατηρούνται αλλαγές στις τιμές των μεταβλητών. Πιο συγκεκριμένα, σε αρκετά ερωτήματα το 2008, προστίθεται η τιμή για την κατάργηση της μερικής μη απόκρισης (δεν απάντησε). Οι αλλαγές αυτές θέτουν ζητήματα συγκρισιμότητας και επομένως οι μεταβλητές πρέπει να χρησιμοποιούνται προσεκτικά από τους ερευνητές, ώστε να επιτρέπονται διαχρονικές συγκρίσεις.

Πίνακας 7.1 Μέρος II: ΣΤ' Αναζήτηση εργασίας, 2004-2008

2008	2007	2006	2005	2004
Αναζήτηση εργασίας τις τελευταίες 4 εβδομάδες 1= ΝΑΙ, ζητούσε εργασία 2= ΟΧΙ δεν αναζητά γιατί έχει βρει μια εργασία που θα αναλάβει μέσα στους επόμενους τρεις μήνες 3= ΟΧΙ δεν αναζητά γιατί έχει βρει μια εργασία που θα αναλάβει μετά από τρεις μήνες 4= ΟΧΙ δεν αναζητά εργασία	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
Λόγος που δε ζητούσε εργασία στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων 01= Διότι έχει εργασία και ζητάει άλλη 02= Φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες 03= Για άλλους προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους 04= Διότι εκπαιδεύεται ή επιμορφώνεται 05= Διότι βρίσκεται σε σύνταξη 06= Διότι είναι ασθενής ή ανίκανος για εργασία 07= Διότι πιστεύει ότι δε θα βρει εργασία ή δε γνωρίζει που να απευθυνθεί 08= Περιμένει να αναλάβει πάλι την εργασία του (γι' αυτούς που είναι σε διαθεσιμότητα) 09= Για άλλους λόγους 10= Δεν καθόρισε λόγο	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Πίνακας 7.1 (συνέχεια)

2008	2007	2006	2005	2004
Σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει επειδή φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες 1= Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας μικρών παιδιών 2= Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας εξαρτώμενων ατόμων 3= Αντιμετωπίζει και τα δυο προηγούμενα προβλήματα 4= Οι υπηρεσίες φροντίδας δεν είναι πρόβλημα	NAI	NAI	OXI	OXI
Επιθυμία για εργασία Το άτομο δεν αναζητά εργασία: 1= Ωστόσο θα ήθελε να είχε μία 2= Δεν θέλει να έχει	NAI	NAI	NAI	NAI
Επαφή με Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας για εύρεση εργασίας 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	NAI	NAI
Περιμένει ειδοποίηση από το Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	NAI	NAI
Περιμένει αποτελέσματα διαγωνισμού για Δημόσια Υπηρεσία 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	NAI	NAI
Ήρθε σε επαφή με Ιδιωτικό Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας για να βρει εργασία 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	NAI	NAI
Περιμένει τα αποτελέσματα αίτησης για πρόσληψη σε εργασία 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	NAI	NAI
Απευθύνθηκε σε εργοδότες για να βρει εργασία 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	NAI	NAI
Ρώτησε συγγενείς, φίλους, εργατικά σωματεία κλπ. για να βρει εργασία 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	NAI	NAI
Δημοσίευσε ή απάντησε σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για να βρει εργασία 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	NAI	NAI

Πίνακας 7.1 (συνέχεια)

2008	2007	2006	2005	2004
Έψαξε σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για να βρει εργασία 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	NAI	NAI
Έδωσε εξετάσεις, συνέντευξη-test για να βρει εργασία 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	NAI	NAI
Έψαξε να αγοράσει ή να νοικιάσει ακίνητο (γραφείο, μαγαζί), εξοπλισμό 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	NAI	NAI
Έκανε ενέργειες για τις απαραίτητες άδειες για να βρει οικονομικούς πόρους 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	NAI	NAI
Έκανε άλλες ενέργειες 1= NAI 2= OXI	NAI	NAI	NAI	NAI
Χρόνος αναζήτησης εργασίας (σε μήνες συμπληρωμένους) 0= Τώρα θα αρχίσει να αναζητά εργασία 1= Λιγότερο από 1 μήνα 2= 1-2 μήνες 3= 3-5 μήνες 4= 6-11 μήνες 5= 12-17 μήνες 6= 18-23 μήνες 7= 24-47 μήνες 8= 4 χρόνια και άνω	NAI	NAI	NAI	NAI
Είδος εργασίας που αναζητά (ως μισθωτός ή με δική του εργασία) 1= Προσπαθεί να κάνει δική του εργασία Ζητούσε να εργαστεί ως μισθωτός και ειδικότερα: 2= Μόνο σε εργασία με πλήρη απασχόληση 3= Σε εργασία με πλήρη απασχόληση, αλλά στην ανάγκη θα δεχόταν και εργασία με μερική απασχόληση 4= Σε εργασία με μερική απασχόληση, αλλά στην ανάγκη θα δεχόταν και εργασία με πλήρη απασχόληση 5= Μόνο σε εργασία με μερική απασχόληση 6= Δεν καθόρισε αν η εργασία που ζητάει θα είναι πλήρους ή μερικής απασχόλησης	NAI	NAI	NAI	NAI

Πίνακας 7.1 (συνέχεια)

2008	2007	2006	2005	2004
Απόρριψη προτάσεων για ανάληψη εργασίας	NAI	NAI	NAI	NAI
0= ΟΧΙ NAI, διότι:	0=0	0=0	0=0	0=0
1= Δεν εξυπηρετούσε ο τόπος εργασίας	1=1	1=1	1=1	1=1
2= Δεν εξυπηρετούσε το ωράριο	2=2	2=2	2=2	2=2
3= Δεν υπήρχαν προϋποθέσεις κατάλληλης επαγγελματικής σταδιοδρομίας	3=3	3=3	3=3	3=3
4= Δεν ανταποκρινόταν η θέση στα τυπικά προσόντα	4=4	4=4	4=4	4=4
5= Οι αποδοχές δεν ήταν ικανοποιητικές	5=5	5=5	5=5	5=5
6= Συντρέχουν ή συνέτρεχαν άλλοι λόγοι	6=6	6=6	6=6	6=6
7= Δεν απάντησε				
Ασχολία αμέσως πριν την αναζήτηση εργασίας	NAI	NAI	NAI	NAI
1= Εργαζόταν	1=1	1=1	1=1	1=1
2= Ήταν μαθητής ή σπουδαστής	2=2	2=2	2=2	2=2
3= Ήταν στρατευμένος	3=3	3=3	3=3	3=3
4= Ασχολιόταν με τα οικιακά	4=4	4=4	4=4	4=4
5= Λοιπές περιπτώσεις (συνταξιούχος κλπ.)	5=5	5=5	5=5	5=5
6= Έχει εργασία και ζητάει άλλη ή και άλλη εργασία	6=6	6=6	6=6	6=6
7= Δεν απάντησε				
Ανάληψη εργασίας μέσα σε δύο εβδομάδες και λόγος που δε θα μπορούσε	NAI	NAI	NAI	NAI
1= NAI, μπορεί ΟΧΙ, δεν μπορεί για τους εξής λόγους:				
2= Πρέπει να συμπληρώσει την εκπαίδευσή του				
3= Πρέπει να τελειώσει τη στρατιωτική του θητεία				
4= Δεν μπορεί να αφήσει την τωρινή εργασία μέσα σε \ δύο εβδομάδες				
5= Για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους				
6= Για λόγους ασθένειας				
7= Για άλλους λόγους				
8= Δεν καθόρισε το λόγο				
Λόγος που το άτομο εργάζεται και παράλληλα ζητά εργασία	NAI	NAI	NAI	NAI
Ζητάει εργασία διότι:			01=01	01=01
01= Υπάρχει κίνδυνος ή βεβαιότητα να χάσει αυτή που έχει			02=02	02=02
02= Η εργασία που έχει είναι μεταβατική			03=03	03=03
03= Η τωρινή εργασία δεν είναι ανάλογη των προσόντων του			04=04	04=04
04= Θέλει να εργαστεί περισσότερες ώρες και ζητά μια επιπρόσθετη εργασία			05=05	05=05
05= Θέλει μια εργασία με περισσότερες ώρες εργασίας από την τωρινή			06= θέλει & δευτέρα εργασία	06= θέλει & δευτέρα εργασία
06= Επιθυμεί να έχει καλύτερες συνθήκες εργασίας (καλύτερο μισθό, ποιότητα εργασίας κλπ.)			07=06	07=06
07= Θέλει μια εργασία με λιγότερες ώρες εργασίας από την τωρινή			08=07	08=07
08= Για άλλους λόγους			09=08	09=08
09= Δεν καθόρισε τους λόγους			10=09	10=09

Πίνακας 7.1 (συνέχεια)

2008	2007	2006	2005	2004
Εγγεγραμμένος σε Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας	NAI	NAI	NAI	NAI
1= NAI, και παίρνει επίδομα ή βοήθημα	1=1	1=1	1=1	1=1
2= NAI, και δεν παίρνει επίδομα ή βοήθημα	2=2	2=2	2=2	2=2
3= OXI	3=3	3=3	3=3	3=3
4= Δεν απάντησε				

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2004, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2005, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2006, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2007, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Πίνακας 7.2 Μέρος II: ΣΤ' Αναζήτηση εργασίας 2008, 1999-2003

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Αναζήτηση εργασίας τις τελευταίες 4 εβδομάδες	OXI	OXI	OXI	OXI
1= NAI, ζητούσε εργασία 2= OXI δεν αναζητά γιατί έχει βρει μια εργασία που θα αναλάβει μέσα στους επόμενους τρεις μήνες 3= OXI δεν αναζητά γιατί έχει βρει μια εργασία που θα αναλάβει μετά από τρεις μήνες 4= OXI δεν αναζητά εργασία				
Λόγος που δε ζητούσε εργασία στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων	OXI	OXI	OXI	OXI
01= Διότι έχει εργασία και ζητάει άλλη 02= Φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες 03= Για άλλους προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους 04= Διότι εκπαιδεύεται ή επιμορφώνεται 05= Διότι βρίσκεται σε σύνταξη 06= Διότι είναι ασθενής ή ανίκανος για εργασία 07= Διότι πιστεύει ότι δε θα βρει εργασία ή δε γνωρίζει που να απευθυνθεί 08= Περιμένει να αναλάβει πάλι την εργασία του (γι' αυτούς που είναι σε διαθεσιμότητα) 09= Για άλλους λόγους 10= Δεν καθόρισε λόγο				
Σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει επειδή φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες	OXI	OXI	OXI	OXI
1= Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας μικρών παιδιών 2= Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας εξαρτώμενων ατόμων 3= Αντιμετωπίζει και τα δυο προηγούμενα προβλήματα 4= Οι υπηρεσίες φροντίδας δεν είναι πρόβλημα				
Επιθυμία για εργασία	NAI	NAI	NAI	NAI
Το άτομο δεν αναζητά εργασία: 1= Ωστόσο θα ήθελε να είχε μία 2= Δεν θέλει να έχει				
Επαφή με Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας για εύρεση εργασίας	NAI	NAI	NAI	NAI
1= NAI 2= OXI				

Πίνακας 7.2 (συνέχεια)

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Περιμένει ειδοποίηση από το Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	NAI	NAI	NAI	NAI
Περιμένει αποτελέσματα διαγωνισμού για Δημόσια Υπηρεσία 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	NAI	NAI	NAI	NAI
Ήρθε σε επαφή με Ιδιωτικό Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας για να βρει εργασία 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	NAI	NAI	NAI	NAI
Περιμένει τα αποτελέσματα αίτησης για πρόσληψη σε εργασία 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	NAI	NAI	NAI	NAI
Απευθύνθηκε σε εργοδότες για να βρει εργασία 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	NAI	NAI	NAI	NAI
Ρώτησε συγγενείς, φίλους, εργατικά σωματεία κλπ. για να βρει εργασία 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	NAI	NAI	NAI	NAI
Δημοσίευσε ή απάντησε σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για να βρει εργασία 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	NAI	NAI	NAI	NAI
Έψαξε σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για να βρει εργασία 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	NAI	NAI	NAI	NAI
Έδωσε εξετάσεις, συνέντευξη-test για να βρει εργασία 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	NAI	NAI	NAI	NAI

Πίνακας 7.2 (συνέχεια)

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Έψαξε να αγοράσει ή να νοικιάσει ακίνητο (γραφείο, μαγαζί), εξοπλισμό 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Έκανε ενέργειες για τις απαραίτητες άδειες για να βρει οικονομικούς πόρους 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Έκανε άλλες ενέργειες 1= ΝΑΙ 2= ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Χρόνος αναζήτησης εργασίας (σε μήνες συμπληρωμένους) 0= Τώρα θα αρχίσει να αναζητά εργασία 1= Λιγότερο από 1 μήνα 2= 1-2 μήνες 3= 3-5 μήνες 4= 6-11 μήνες 5= 12-17 μήνες 6= 18-23 μήνες 7= 24-47 μήνες 8= 4 χρόνια και άνω	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Είδος εργασίας που αναζητά (ως μισθωτός ή με δική του εργασία) 1= Προσπαθεί να κάνει δική του εργασία Ζητούσε να εργαστεί ως μισθωτός και ειδικότερα: 2= Μόνο σε εργασία με πλήρη απασχόληση 3= Σε εργασία με πλήρη απασχόληση, αλλά στην ανάγκη θα δεχόταν και εργασία με μερική απασχόληση 4= Σε εργασία με μερική απασχόληση, αλλά στην ανάγκη θα δεχόταν και εργασία με πλήρη απασχόληση 5= Μόνο σε εργασία με μερική απασχόληση 6= Δεν καθόρισε αν η εργασία που ζητάει θα είναι πλήρους ή μερικής απασχόλησης	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Απόρριψη προτάσεων για ανάληψη εργασίας 0= ΟΧΙ ΝΑΙ, διότι: 1= Δεν εξυπηρετούσε ο τόπος εργασίας 2= Δεν εξυπηρετούσε το ωράριο 3= Δεν υπήρχαν προϋποθέσεις κατάλληλης επαγγελματικής σταδιοδρομίας 4= Δεν ανταποκρινόταν η θέση στα τυπικά προσόντα 5= Οι αποδοχές δεν ήταν ικανοποιητικές 6= Συντρέχουν ή συνέτρεχαν άλλοι λόγοι 7= Δεν απάντησε	ΝΑΙ 0=0 1=1 2=2 3=3 4=4 5=5 6=6	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Πίνακας 7.2 (συνέχεια)

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Ασχολία αμέσως πριν την αναζήτηση εργασίας	NAI	NAI	NAI	NAI
1= Εργαζόταν	1=1	1=1	1=1	1=1
2= Ήταν μαθητής ή σπουδαστής	2=2	2=2	2=2	2=2
3= Ήταν στρατευμένος	3=3	3=3	3=3	3=3
4= Ασχολιόταν με τα οικιακά	4=4	4=4	4=4	4=4
5= Λοιπές περιπτώσεις (συνταξιούχος κλπ.)	5=5	5=5	5=5	5=5
6= Έχει εργασία και ζητάει άλλη ή και άλλη εργασία	6=6	6=6	6=6	6=6
7= Δεν απάντησε				
Ανάληψη εργασίας μέσα σε δύο εβδομάδες και λόγος που δε θα μπορούσε	NAI	NAI	NAI	NAI
1= NAI, μπορεί				
OXI, δεν μπορεί για τους εξής λόγους:				
2= Πρέπει να συμπληρώσει την εκπαίδευσή του				
3= Πρέπει να τελειώσει τη στρατιωτική του θητεία				
4= Δεν μπορεί να αφήσει την τωρινή εργασία μέσα σε δύο εβδομάδες				
5= Για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους				
6= Για λόγους ασθένειας				
7= Για άλλους λόγους				
8= Δεν καθόρισε το λόγο				
Λόγος που το άτομο εργάζεται και παράλληλα ζητά εργασία	NAI	NAI	NAI	NAI
Ζητάει εργασία διότι:				
01= Υπάρχει κίνδυνος ή βεβαιότητα να χάσει αυτή που έχει	01=01	01=01	01=01	01=01
02= Η εργασία που έχει είναι μεταβατική	02=02	02=02	02=02	02=02
03= Η τωρινή εργασία δεν είναι ανάλογη των προσόντων του	03=03	03=03	03=03	03=03
04= Θέλει να εργαστεί περισσότερες ώρες και ζητά μια επιπρόσθετη εργασία	04=04	04=04	04=04	04=04
05= Θέλει μια εργασία με περισσότερες ώρες εργασίας από την τωρινή	05=05	05=05	05=05	05=05
06= Επιθυμεί να έχει καλύτερες συνθήκες εργασίας (καλύτερο μισθό, ποιότητα εργασίας κλπ.)	06= θέλει & δευτέρα εργασία	06= θέλει & δευτέρα εργασία	06= θέλει & δευτέρα εργασία	06= θέλει & δευτέρα εργασία
07= Θέλει μια εργασία με λιγότερες ώρες εργασίας από την τωρινή	07=06	07=06	07=06	07=06
08= Για άλλους λόγους	08=07	08=07	08=07	08=07
09= Δεν καθόρισε τους λόγους	09=08	09=08	09=08	09=08
	10=09	10=09	10=09	10=09
Εγγεγραμμένος σε Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας	NAI	NAI	NAI	NAI
1= NAI, και παίρνει επίδομα ή βοήθημα	1=1	1=1	1=1	1=1
2= NAI, και δεν παίρνει επίδομα ή βοήθημα	2=2	2=2	2=2	2=2
3= OXI	3=3	3=3	3=3	3=3
4= Δεν απάντησε				

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 1999, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2000, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2001, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2002, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2003, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Στους Πίνακες 8.1 και 8.2 παρουσιάζεται η κατάσταση απασχόλησης κατά την άποψη του ίδιου του ερωτώμενου για τα έτη 2004-2008 και 2008, 1999-2003, αντίστοιχα. Όπως προκύπτει από τους πίνακες η μοναδική διαφορά είναι η προσθήκη μίας τιμής στη μεταβλητή «κατάσταση απασχόλησης κατά την άποψη του ερωτώμενου» που αναφέρεται στην παροχή κοινωνικής υπηρεσίας ως κατάσταση απασχόλησης, το έτος 2008. Η χρήση της μεταβλητής πρέπει να είναι προσεκτική, ώστε να θεμελιώνεται η συγκρισιμότητα στις διαχρονικές συγκρίσεις.

Πίνακας 8.1 Μέρος II: Ζ' Κατάσταση απασχόλησης κατά την άποψη του ερωτώμενου 2004-2008

2008	2007	2006	2005	2004
Κατάσταση απασχόλησης που θεωρεί ότι έχει	NAI	NAI	NAI	NAI
1= Απασχολούμενο			1=1	1=1
2= Άνεργο			2=2	2=2
3= Μαθητή ή σπουδαστή			3=3	3=3
4= Συνταξιούχο			4=4	4=4
5= Μη εργαζόμενο λόγω προβλημάτων υγείας			5=5	5=5
6= Νοικοκυρά			6=6	6=6
7= Παρέχει κοινωνική υπηρεσία				
8= Λοιπές περιπτώσεις			7=8	7=8

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2004, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2005, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2006, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2007, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Πίνακας 8.2 Μέρος II: Ζ' Κατάσταση απασχόλησης κατά την άποψη του ερωτώμενου 2008, 1999-2003

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Κατάσταση απασχόλησης που θεωρεί ότι έχει	NAI	NAI	NAI	NAI
1= Απασχολούμενο	1=1	1=1	1=1	1=1
2= Άνεργο	2=2	2=2	2=2	2=2
3= Μαθητή ή σπουδαστή	3=3	3=3	3=3	3=3
4= Συνταξιούχο	4=4	4=4	4=4	4=4
5= Μη εργαζόμενο λόγω προβλημάτων υγείας	5=5	5=5	5=5	5=5
6= Νοικοκυρά	6=6	6=6	6=6	6=6
7= Παρέχει κοινωνική υπηρεσία				
8= Λοιπές περιπτώσεις	7=8	7=8	7=8	7=8

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 1999, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2000, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2001, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2002, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2003, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Οι Πίνακες 9.1 και 9.2 παρουσιάζουν τα δεδομένα για την εκπαίδευση για τα έτη 2004-2008 και 2008, 1999-2003, αντίστοιχα. Όπως προκύπτει από τους πίνακες, υπάρχουν διαφορές. Από το 1999 έως το 2002, τα ερωτήματα συγκριτικά με το 2008 έχουν αλλάξει κατά πολύ. Παρατηρείται ότι πολλά ερωτήματα έχουν καταργηθεί και άλλα έχουν αντικατασταθεί. Το 2003 προστίθενται στο ερωτηματολόγιο επιπλέον ερωτήματα και νέες τιμές στις μεταβλητές. Ένα από τα ερωτήματα αυτά αναφέρεται

στο «αντικείμενο σπουδών». Σημαντική διαφορά επίσης αποτελεί ότι από το 2003 και μετά διαχωρίζονται οι δραστηριότητες που υπάγονται στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα από αυτές που δεν υπάγονται σε αυτό. Συνεπώς, η χρήση των μεταβλητών από τους ερευνητές πρέπει να είναι προσεκτική ώστε να θεμελιώνεται η δυνατότητα διαχρονικών συγκρίσεων.

Πίνακας 9.1 Μέρος II: Η Έκπαίδευση 2004-2008

2008	2007	2006	2005	2004
Ανώτατο επίπεδο εκπαίδευσης που έχει επιτυχώς ολοκληρώσει (αναλυτική καταγραφή μαζί με τον Α/α κάθε μέλους)	NAI	NAI	NAI	NAI
Αντικείμενο (περιεχόμενο) των σπουδών που έχει επιτυχώς ολοκληρώσει (αναλυτική καταγραφή μαζί με τον Α/α κάθε μέλους)	NAI	NAI	NAI	NAI
Έτος που ολοκλήρωσε το ανώτατο επίπεδο σπουδών (Έτος (αναλυτική καταγραφή))	NAI	NAI	NAI	NAI
Εκπαιδευτική δραστηριότητα στα πλαίσια του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος που παρακολούθησε στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων 1= NAI, παρακολούθησα 2= OXI, γιατί ήταν περίοδος διακοπών 3= OXI, γιατί δεν παρακολουθώ σπουδές	NAI	NAI	NAI 1= NAI 2= OXI	NAI 1= NAI 2= OXI
Σχολείο ή σχολή ή πρόγραμμα που παρακολουθεί 01= Στο δημοτικό 02= Στο γυμνάσιο 03= Στο τεχνικό επαγγελματικό εκπαιδευτήριο 04= Στο ενιαίο λύκειο 05= Σε δημόσιο ή ιδιωτικό ινστιτούτο επαγγελματικής εκπαίδευσης (Ι.Ε.Κ., Ι.Ι.Ε.Κ.) 06= Σε σχολή μεταλυκειακής επαγγελματικής κατάρτισης (π.χ. Σχολή Ξεναγών) 07= Σε σχολή ανώτερης εκπαίδευσης 08= Σε σχολή ανώτατης εκπαίδευσης 09= Ως φοιτητής (-τρια) μεταπτυχιακού 10= Εκπονεί διδακτορική διατριβή	NAI	NAI	NAI	NAI

Πίνακας 9.1 (συνέχεια)

2008	2007	2006	2005	2004
Αντικείμενο (περιεχόμενο) σπουδών που παρακολουθεί (αναλυτική καταγραφή μαζί με τον Α/α κάθε μέλους)	NAI	NAI	NAI	NAI
Παρακολούθηση εκπαιδευτικής δραστηριότητας έξω από το επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων 01= Σεμινάριο στο χώρο εργασίας 02= Εκπαιδευτικό πρόγραμμα από απόσταση (μέσω Internet) 03= Μαθήματα χορού, μουσικής, φωτογραφίας κλπ 04= Σεμινάριο για ανέργους 05= Σχολές επιμόρφωσης Δήμων, ΟΑΕΔ, κλπ 06= Σπουδές μέσω αλληλογραφίας 07= Μαθήματα οδήγησης, σχολές καταδύσεων, σπορ, κλπ 08= Μαθήματα ξένων γλωσσών 09= Φροντιστήρια, ιδιαίτερα (εκτός ξένων γλωσσών) 10= Παρακολούθηση συνεδρίου (επαγγελματικού ή άλλου) 11= Άλλη εκπαιδευτική δραστηριότητα 12= Δεν απάντησε	NAI 1= NAI 2= OXI	NAI 1= NAI 2= OXI	NAI 1= NAI 2= OXI	NAI 1= NAI 2= OXI
Αντικείμενο (περιεχόμενο) αυτής της εκπαιδευτικής δραστηριότητας (αν παρακολουθήσατε παραπάνω από μία, αναφερθείτε στην πιο πρόσφατη) (αναλυτική καταγραφή μαζί με τον Α/α κάθε μέλους)	NAI	NAI	NAI	NAI
Σκοπός που συμμετείχε στην εκπαιδευτική δραστηριότητα 1= Κυρίως για επαγγελματικούς λόγους 2= Κυρίως για προσωπικούς/ κοινωνικούς λόγους	NAI	NAI	NAI	NAI
Χρόνος που έλαβε χώρα η εκπαιδευτική δραστηριότητα 1= Αποκλειστικά εντός των αμειβόμενων ωρών εργασίας 2= Κυρίως εντός των αμειβόμενων ωρών εργασίας 3= Κυρίως εκτός των αμειβόμενων ωρών εργασίας 4= Αποκλειστικά εκτός των αμειβόμενων ωρών εργασίας 5= Δεν είχε εργασία εκείνη την περίοδο	NAI	NAI	NAI	NAI
Ωρες διδασκαλίας σε όλες τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες που παρακολούθησε εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων Ωρες (αναλυτική καταγραφή)	NAI	NAI	NAI	NAI

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2004, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2005, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2006, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2007, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Πίνακας 9.2 Μέρος II: Η Έκπαίδευση

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Ανώτατο επίπεδο εκπαίδευσης που έχει επιτυχώς ολοκληρώσει (αναλυτική καταγραφή)	NAI	OXI	OXI	OXI
Αντικείμενο σπουδών που έχει ολοκληρώσει επιτυχώς (αναλυτική καταγραφή)	NAI	OXI	OXI	OXI
Έτος που ολοκλήρωσε το ανώτατο επίπεδο σπουδών Έτος (αναλυτική καταγραφή)	NAI	OXI	OXI	OXI
Εκπαιδευτική δραστηριότητα στα πλαίσια του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος που παρακολούθησε τις τελευταίες 4 εβδομάδες 1= NAI, παρακολούθησα 2= OXI, γιατί ήταν περίοδος διακοπών 3= OXI, γιατί δεν παρακολουθώ σπουδές	NAI 1=NAI 2=OXI	OXI	OXI	OXI
Σχολείο ή σχολή ή πρόγραμμα που παρακολουθεί 01= Στο δημοτικό 02= Στο γυμνάσιο 03= Στο τεχνικό επαγγελματικό εκπαιδευτήριο 04= Στο ενιαίο λύκειο 05= Σε δημόσιο ή ιδιωτικό ινστιτούτο επαγγελματικής εκπαίδευσης (Ι.Ε.Κ., Ι.Ι.Ε.Κ.) 06= Σε σχολή μεταλυκειακής επαγγελματικής κατάρτισης (π.χ. Σχολή Ξεναγών) 07= Σε σχολή ανώτερης εκπαίδευσης 08= Σε σχολή ανώτατης εκπαίδευσης 09= Ως φοιτητής (-τρια) μεταπτυχιακού 10= Εκπονεί διδακτορική διατριβή	NAI	NAI 01=01 02=02 03=03 04=04 05=05 06=06 07=07 08=08 09=09 10=10 11= Κέντρο-εργαστήριο ελεύθερων σπουδών 12= Προγράμματα άτυπης επαγγελματικής κατάρτισης (πιστοποιημένα Κ.Ε.Κ, άλλα σεμινάρια κλπ.) 13= Άλλα προγράμματα (φροντιστήρια κλπ.)	NAI 01=01 02=02 03=03 04=04 05=05 06=06 07=07 08=08 09=09 10=10 11= Κέντρο-εργαστήριο ελεύθερων σπουδών 12= Προγράμματα άτυπης επαγγελματικής κατάρτισης (πιστοποιημένα Κ.Ε.Κ, άλλα σεμινάρια κλπ.) 13= Άλλα προγράμματα (φροντιστήρια κλπ.)	NAI 01=01 02=02 03=03 04=04 05=05 06=06 07=07 08=08 09=09 10=10 11= Κέντρο-εργαστήριο ελεύθερων σπουδών 12= Προγράμματα άτυπης επαγγελματικής κατάρτισης (πιστοποιημένα Κ.Ε.Κ, άλλα σεμινάρια κλπ.) 13= Άλλα προγράμματα (φροντιστήρια κλπ.)

Πίνακας 9.2 (συνέχεια)

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Αντικείμενο (περιεχόμενο) σπουδών που παρακολουθεί (αναλυτική καταγραφή) μαζί με τον Α/α κάθε μέλους	NAI	OXI	OXI	OXI
Παρακολούθηση εκπαιδευτικής δραστηριότητας έξω από το επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων 01= Σεμινάριο στο χώρο εργασίας 02= Εκπαιδευτικό πρόγραμμα από απόσταση (μέσω Internet) 03= Μαθήματα χορού, μουσικής, φωτογραφίας κλπ 04= Σεμινάριο για ανέργους 05= Σχολές επιμόρφωσης Δήμων, ΟΑΕΔ, κλπ 06= Σπουδές μέσω αλληλογραφίας 07= Μαθήματα οδήγησης, σχολές καταδύσεων, σπορ, κλπ 08= Μαθήματα ξένων γλωσσών 09= Φροντιστήρια, ιδιαίτερα (εκτός ξένων γλωσσών) 10= Παρακολούθηση συνεδρίου (επαγγελματικού ή άλλου) 11= Άλλη εκπαιδευτική δραστηριότητα 12= Δεν απάντησε	NAI 1=NAI 2=OXI	OXI	OXI	OXI
Αντικείμενο (περιεχόμενο) αυτής της εκπαιδευτικής δραστηριότητας (αν παρακολουθήσατε παραπάνω από μία, αναφερθείτε στην πιο πρόσφατη) (αναλυτική καταγραφή μαζί με τον Α/α κάθε μέλους)	NAI	OXI	OXI	OXI
Σκοπός που συμμετείχε στην εκπαιδευτική δραστηριότητα 1= Κυρίως για επαγγελματικούς λόγους 2= Κυρίως για προσωπικούς/ κοινωνικούς λόγους	NAI	OXI	OXI	OXI
Χρόνος που έλαβε χώρα η εκπαιδευτική δραστηριότητα 1= Αποκλειστικά εντός των αμειβόμενων ωρών εργασίας 2= Κυρίως εντός των αμειβόμενων ωρών εργασίας 3= Κυρίως εκτός των αμειβόμενων ωρών εργασίας 4= Αποκλειστικά εκτός των αμειβόμενων ωρών εργασίας 5= Δεν είχε εργασία εκείνη την περίοδο	NAI	OXI	OXI	OXI
Ωρες διδασκαλίας σε όλες τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες που παρακολούθησε εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων Ωρες (αναλυτική καταγραφή)	NAI	OXI	OXI	OXI

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 1999, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2000, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2001, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2002, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2003, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Στους Πίνακες 10.1 και 10.2 παρουσιάζεται η κύρια ασχολία των ατόμων, ένα χρόνο πριν (την εβδομάδα αναφοράς) για τα έτη 2004-2008 και 2008, 1999-2003, αντίστοιχα. Όπως προκύπτει από του πίνακες, υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στα έτη. Το έτος 2001 η «πηγή συντήρησης» αναφέρεται στο τελευταίο δωδεκάμηνο και όχι στο τελευταίο τρίμηνο. Επίσης, αλλάζει η ταξινόμηση του κλάδου οικονομικής

δραστηριότητας από ΣΤΑΚΟΔ 91 σε NACE rev.2 (όπως αναφέρεται και παραπάνω). Οι αλλαγές αυτές θέτουν ζητήματα συγκρισιμότητας και επομένως απαιτείται έλεγχος μεταβλητών και κωδικών για διαχρονικές συγκρίσεις.

Πίνακας 10.1 Μέρος II: Θ' Κυριότερη ασχολία ένα χρόνο πριν 2004-2008

2008	2007	2006	2005	2004
Κυριότερη ασχολία σας ένα χρόνο πριν (συγκεκριμένα την αντίστοιχη εβδομάδα της εβδομάδας αναφοράς) 1= Εργαζόταν Δεν εργαζόταν και: 2= Ήταν άνεργος 3= Ήταν μαθητής ή σπουδαστής 4= Ήταν συνταξιούχος 5= Είχε μόνιμη ανικανότητα για εργασία 6= Ήταν νοικοκυρά 7= Υπηρετούσε τη στρατιωτική του θητεία 8= Λοιπές περιπτώσεις	NAI	NAI	NAI	NAI
Είδος καταστήματος, εργοστασίου, υπηρεσίας που εργάζεται (αναλυτική καταγραφή) μαζί με τον Α/α κάθε μέλους (NACE rev.2)	NAI	NAI	NAI	NAI
Θέση στην επιχείρηση 1= Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό 2= Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό 3= Μισθωτός (με μισθό ή ημερομίσθιο ή κατ' αποκοπή) 4= Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	NAI	NAI	NAI	NAI
Πηγές συντήρησής κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου 1= Εργασία 2= Σύνταξη γήρατος 3= Σύνταξη θανάτου 4= Σύνταξη αναπηρίας 5= Εισοδήματα από κινητή ή ακίνητη περιουσία 6= Από τα άλλα άτομα του νοικοκυριού 7= Από άτομα που δεν ανήκουν στο νοικοκυριό 8= Επιδόματα ή βοηθήματα 9= Δεν γνωρίζει, δεν απαντά	NAI	NAI	NAI	NAI

Πηγή: ΕΣΥΕ, *Ερευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 2004, ΕΣΥΕ, *Ερευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 2005, ΕΣΥΕ, *Ερευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 2006, ΕΣΥΕ, *Ερευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 2007, ΕΣΥΕ, *Ερευνα Εργατικού Δυναμικού*, Αθήνα 2008.

Πίνακας 10.2 Μέρος II: Θ' Κυριότερη ασχολία ένα χρόνο πριν 2008, 1999-2003

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Κυριότερη ασχολία σας ένα χρόνο πριν (συγκεκριμένα την αντίστοιχη εβδομάδα της εβδομάδας αναφοράς) 1= Εργαζόταν Δεν εργαζόταν και: 2= Ήταν άνεργος 3= Ήταν μαθητής ή σπουδαστής 4= Ήταν συνταξιούχος 5= Είχε μόνιμη ανικανότητα για εργασία 6= Ήταν νοικοκυρά 7= Υπηρετούσε τη στρατιωτική του θητεία 8= Λοιπές περιπτώσεις	NAI	NAI	NAI	NAI
Είδος καταστήματος, εργοστασίου, υπηρεσίας που εργάζεται (αναλυτική καταγραφή μαζί με τον Α/α κάθε μέλους) (NACE rev.2)	NAI	NAI	NAI	NAI
Θέση στην επιχείρηση 1= Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό 2= Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό 3= Μισθωτός (με μισθό ή ημερομίσθιο ή κατ' αποκοπή) 4= Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	NAI	NAI	NAI	NAI
Πηγές συντήρησής κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου 1= Εργασία 2= Σύνταξη γήρατος 3= Σύνταξη θανάτου 4= Σύνταξη αναπηρίας 5= Εισοδήματα από κινητή ή ακίνητη περιουσία 6= Από τα άλλα άτομα του νοικοκυριό 7= Από άτομα που δεν ανήκουν στο νοικοκυριό 8= Επιδόματα ή βοηθήματα 9= Δεν γνωρίζει, δεν απαντά	NAI	NAI	NAI (12μηνο)	OXI

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 1999, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2000, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2001, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2002, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2003, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Στους Πίνακες 11.1 και 11.2 παρουσιάζεται το εισόδημα των ατόμων από μισθωτές υπηρεσίες για τα έτη 2004-2008 και 2008, 1999-2003, αντίστοιχα. Από το 1999 έως το 2005, το μέρος αυτό του ερωτηματολογίου περιελάμβανε τέσσερα επιπλέον ερωτήματα που σχετίζονταν με το εισόδημα. Επίσης, διαφορά παρατηρείται

από την αλλαγή της δραχμής σε ευρώ από το 2002 και μετά. Όπως προκύπτει από τους πίνακες, η αλλαγή του νομίσματος προκαλεί αλλαγές στις τιμές της μεταβλητής «Καθαρές μηνιαίες αποδοχές», ενώ παράλληλα δεν υπάρχει αντιστοιχία κατά τη μετατροπή.

Κατά συνέπεια, έστω και αν τα δεδομένα δεν επαρκούν για τη μέτρηση του εισοδήματος, οι ερευνητές που ίσως θελήσουν να τα χρησιμοποιήσουν ενδεικτικά, θα πρέπει να προσέξουν τις διαφορές πριν από το 2002.

Πίνακας 11.1 Μέρος II: I' Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες 2004-2008

2008	2007	2006	2005	2004
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές σας από την κύρια εργασία, συμπεριλαμβανόμενων και των πρόσθετων αμοιβών	NAI	NAI	NAI	NAI
01= Μέχρι 250€ 02= 251- 500€ 03= 501- 750€ 04= 751- 1.000€ 05= 1.001- 1.250€ 06= 1.251- 1.500€ 07= 1.501- 1.750€ 08= 1.751- 2.000€ 09= 2.000€ και άνω 10= Δεν γνωρίζει, δεν απαντά				

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2004, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2005, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2006, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2007, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

Πίνακας 11.2 Μέρος II: I' Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες 2008, 1999-2003

2008	2003	2002	2001/2000	1999
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές σας από την κύρια εργασία, συμπεριλαμβανόμενων και των πρόσθετων αμοιβών	NAI	NAI	NAI	NAI
01= Μέχρι 250€ 02= 251- 500€ 03= 501- 750€ 04= 751- 1.000€ 05= 1.001- 1.250€ 06= 1.251- 1.500€ 07= 1.501- 1.750€ 08= 1.751- 2.000€ 09= 2.000€ και άνω 10= Δεν γνωρίζει, δεν απαντά			1= μέχρι 99.000 δρχ 2= 100.000- 199.000 3= 200.000- 299.000 4= 300.000- 399.000 5= 400.000- 499.000 6= 500.000 δρχ. και άνω 7= Δε γνωρίζει/ Δεν απαντά	1= μέχρι 99.000 δρχ 2= 100.000- 199.000 3= 200.000- 299.000 4= 300.000- 399.000 5= 400.000- 499.000 6= 500.000 δρχ. και άνω 7= Δε γνωρίζει/ Δεν απαντά

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 1999, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2000, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2001, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2002, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2003, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 Ζητήματα συγκρισιμότητας στατιστικών ταξινομήσεων

Στους Πίνακες Τ.1 και Τ.2 παρουσιάζονται οι στατιστικές ταξινομήσεις της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού για τα έτη 2004-2008 και 2008, 1999-2003, αντίστοιχα. Όπως προκύπτει από τους πίνακες, οι στατιστικές ταξινομήσεις παραμένουν ίδιες, εκτός από την ταξινόμηση του κλάδου οικονομικής δραστηριότητας. Η ταξινόμηση του κλάδου οικονομικής δραστηριότητας αλλάζει το 2008 και από ΣΤΑΚΟΔ 91 σε NACE rev.2. Επίσης το 2003 εισάγεται η ταξινόμηση του αντικειμένου σπουδών.

Πίνακας Τ.1 Στατιστικές ταξινομήσεις των κωδικών στην ΕΕΔ, 2004-2008

Κωδικοί	2008	2007	2006	2005	2004
Κωδικοί των χωρών	ISO 3166 (Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης) εκτός από την Ελλάδα & την Αγγλία (EL & UK αντίστοιχα)	NAI	NAI	NAI	NAI
Κωδικοί περιφερειών	NUTS II	NAI	NAI	NAI	NAI
Επίπεδο εκπαίδευσης	ISCED-97 (11 επίπεδα)	NAI	NAI	NAI	NAI
Ταξινόμηση αντικειμένου σπουδών	ISCED	NAI (1,2&3 ψηφία)	NAI (1,2&3 ψηφία)	NAI (1,2&3 ψηφία)	NAI (1,2&3 ψηφία)
Στατιστική ταξινόμηση των επαγγελματιών	ΣΤΕΠ-92 : 3ψηφία ανάλυση [ISCO-88 (com)]	NAI	NAI	NAI	NAI
Ταξινόμηση της θέσης στο επάγγελμα	ICSE-93	NAI	NAI	NAI	NAI
Ταξινόμηση του κλάδου οικονομικής δραστηριότητας	NACE rev. 2 (3 ψηφία για την κύρια εργασία και 2 ψηφία για τις υπόλοιπες εργασίες)	ΣΤΑΚΟΔ 91	ΣΤΑΚΟΔ 91	ΣΤΑΚΟΔ 91 (2 ψηφία για την κύρια εργασία)	ΣΤΑΚΟΔ 91 (2 ψηφία για την κύρια εργασία)

Πηγή: Πληροφορίες από το Τμήμα της ΕΕΔ, ΕΣΥΕ, ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία, 2008, http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A0101/Other/A0101_SJO01_MT_QQ_01_1998_04_2009_01_F_GR.pdf σ. 8-12, (πρόσβαση στις 17-07-2009). EUROSTAT, *Statistical Classifications Used in the EU LFS*, 2008, http://circa.europa.eu/irc/dsis/employment/info/data/eu_lfs/LFS_MAIN/LFS/LFS_STATISTICAL_CLASSIFICATIONS.htm (πρόσβαση στις 2/08/2009).

Πίνακας Τ.2 Στατιστικές ταξινομήσεις των κωδικών στην ΕΕΔ, 2008, 1999-2003

Κωδικοί	2008	2003	2002	2001/2000	1999
Κωδικοί των χωρών	ISO 3166 (Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης) εκτός από την Ελλάδα & την Αγγλία (EL & UK αντίστοιχα)	NAI	NAI	NAI	NAI.
Κωδικοί περιφερειών	NUTS II	NAI	NAI	NAI	NAI
Επίπεδο εκπαίδευσης	ISCED-97 (11 επίπεδα)	NAI	NAI	NAI	NAI
Ταξινόμηση αντικειμένου σπουδών	ISCED	NAI (μονοψήφια ανάλυση)	OXI	OXI	OXI
Στατιστική ταξινόμηση των επαγγελματιών	ΣΤΕΠ-92 : 3ψήφια ανάλυση [ISCO-88 (com)]	NAI	NAI	NAI	NAI
Ταξινόμηση της θέσης στο επάγγελμα	ICSE-93	NAI	NAI	NAI	NAI
Ταξινόμηση του κλάδου οικονομικής δραστηριότητας	NACE rev. 2 (3 ψηφία για την κύρια εργασία και 2 ψηφία για τις υπόλοιπες εργασίες)	ΣΤΑΚΟΔ 91 (2 ψηφία για την κύρια εργασία)	ΣΤΑΚΟΔ 91 (2 ψηφία για την κύρια εργασία)	ΣΤΑΚΟΔ 91 (2 ψηφία για την κύρια εργασία)	ΣΤΑΚΟΔ 91 (2 ψηφία για την κύρια εργασία)

Πηγή: Πληροφορίες από το Τμήμα της ΕΕΔ, ΕΣΥΕ. ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία*, 2008, http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A0101/Other/A0101_SJO01_MT_QQ_01_1998_04_2009_01_F_GR.pdf σ. 8-12, (πρόσβαση στις 17-07-2009). EUROSTAT, *Statistical Classifications Used in the EU LFS*, 2008, http://circa.europa.eu/irc/dsis/employment/info/data/eu_lfs/LFS_MAIN/LFS/LFS_STATISTICAL_CLASSIFICATIONS.htm (πρόσβαση στις 2/08/2009).

Βεβαίως, για συγκρισιμότητα απαιτείται διεξοδικός έλεγχος των ταξινομήσεων, ώστε να θεμελιωθούν διαχρονικές συγκρίσεις, έλεγχος που ξεπερνά το πλαίσιο της παρούσας εργασίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η θεμελίωση της συγκρισιμότητας των μεταβλητών-μετρήσεων και των τιμών τους καθώς και η παρουσίαση της δυνατότητας και του τρόπου για διαχρονικές συγκρίσεις χρησιμοποιώντας τα δεδομένα των Ερευνών Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) για την Ελλάδα. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκαν τα ερωτηματολόγια των ΕΕΔ για τις έρευνες που διεξήχθησαν από το 1999 έως το 2008.

Ο έλεγχος της συγκρισιμότητας των εθνικών ερευνών καθίσταται απαραίτητος ώστε να επιτρέπονται διαχρονικές συγκρίσεις των δεδομένων των ερευνών. Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα εργασία επικεντρώθηκε στη διερεύνηση των, κατά τον Kish⁷², ζητημάτων 1, 2 και 6. Δηλαδή, ερευνήθηκε η συγκρισιμότητα των ορισμών εννοιών, μεταβλητών και πληθυσμού, η συγκρισιμότητα του ερευνητικού σχεδιασμού και των μεθόδων μέτρησης και η συγκρισιμότητα του δειγματοληπτικού σχεδιασμού της ΕΕΔ. Ακόμα, ερευνήθηκαν οι βασικοί σκοποί και στόχοι των ΕΕΔ, οι στατιστικές ταξινομήσεις και παρουσιάστηκαν οι βασικές έννοιες και ορισμοί.

«Βασικός σκοπός της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού είναι η κατανομή του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας (15 ετών και άνω) σε τρεις πλήρως διακριτές ομάδες-απασχολούμενοι, άνεργοι και μη ενεργοί.»⁷³ Ελέγχοντας τα κείμενα των ΕΕΔ που διεξήχθησαν από το 1999 έως το 2008, διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχουν αλλαγές στους σκοπούς και τους στόχους των ερευνών, γεγονός που επιβεβαιώνει την κεντρική οργάνωση της έρευνας από τη EUROSTAT. Βέβαια, η προσθήκη νέων μεταβλητών εμπλουτίζει την έρευνα με νέους στόχους. Για το λόγο αυτό παρουσιάστηκαν αναλυτικά οι γενικότεροι σκοποί και στόχοι της ΕΕΔ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο καθώς και οι ειδικές συμπληρωματικές έρευνες που διεξάγονται παράλληλα με την ΕΕΔ. Τα δεδομένα των ad hoc αυτών ερευνών, προσφέρουν ένα πλήθος πληροφοριών για μία σειρά κοινωνικά ζητήματα, σημαντικά για τη χάραξη κοινωνικής πολιτικής.

Το δειγματοληπτικό σχέδιο των ΕΕΔ επανασχεδιάστηκε από τον κ. Νίκο Πανταζίδη το 1998 και εφαρμόστηκε σε όλες τις έρευνες που μελετήθηκαν. Είναι σχέδιο πιθανοτήτων και κατά συνέπεια διασφαλίζεται η απαίτηση, σύμφωνα με τον

⁷² Kish, *ό.π.*, σ. 168 και 171-175.

⁷³ ΕΣΥΕ, *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία*, *ό.π.*, σ. 2, (πρόσβαση στις 17-07-2009).

Kish, για τη συγκρισιμότητα των δεδομένων των ερευνών. Επειδή το δειγματοληπτικό σχέδιο ήταν κοινό σε όλες τις υπό διερεύνηση ΕΕΔ, παρουσιάστηκε το σχέδιο της πιο πρόσφατης έρευνας του 2008. Το δειγματοληπτικό σχέδιο των ΕΕΔ είναι σχέδιο εναλλαγής (rotation design) με εφαρμογή στρωματοποιημένης δισταδιακής δειγματοληψίας επιφανειών. Διαφορά καταγράφεται κατά την αλλαγή του δειγματοληπτικού πλαισίου για την επιλογή των πρωτογενών δειγματοληπτικών μονάδων επιφανειών. Η Απογραφή Πληθυσμού 1991 αποτελεί το δειγματοληπτικό πλαίσιο για τις ΕΕΔ 1999-2003 και η Απογραφή Πληθυσμού 2001, καθώς και τα διαθέσιμα αρχεία για γεννήσεις, θανάτους και μετανάστευση χρησιμοποιούνται ως δειγματοληπτικό πλαίσιο για τις ΕΕΔ 2004-2008. Επίσης, αν και το δειγματοληπτικό σχέδιο είναι πιθανοτήτων, η εφαρμογή των αντικαταστάσεων για την αντιμετώπιση του προβλήματος των μη αποκρίσεων θέτει σοβαρό ζήτημα για τις έρευνες που διεξήχθησαν από το 1999 έως και το 2004⁷⁴.

Διερευνώντας για συγκρισιμότητα τις βασικές έννοιες και τους ορισμούς των ΕΕΔ διαπιστώθηκε ότι υπάρχουν πολλές αλλαγές στις έρευνες. Όμως, μία τέτοια μελέτη απαιτεί πολύ χρόνο καθώς και διαθέσιμες πηγές τεκμηρίων.

Η διερεύνηση της συγκρισιμότητας για τις μεταβλητές-μετρήσεις των ΕΕΔ βασίστηκε στα δελτία-ερωτηματολόγια των ερευνών. Για τη θεμελίωση της συγκρισιμότητας των μεταβλητών-μετρήσεων και των τιμών τους διαχρονικά, χρησιμοποιήθηκε ως αφετηρία η έρευνα του έτους 2008 και με αυτή συγκρίθηκαν οι υπόλοιπες εννιά έρευνες μέχρι το έτος 1999. Οι διαφορές που προέκυψαν από τη σύγκριση είναι αρκετές. Συνεπώς, η χρήση των μεταβλητών και των τιμών τους από τους ερευνητές πρέπει να είναι προσεκτική, ώστε να θεμελιώνεται η δυνατότητα διαχρονικών συγκρίσεων.

Οι κυριότερες διαφορές που καταγράφονται έχουν να κάνουν με προσθήκη νέων μεταβλητών-ερωτημάτων. Το 2003 προστίθενται ερωτήματα που αφορούν στο αντικείμενο σπουδών. Από το 1999-2005, το Μέρος II: Α' Γενικά στοιχεία που σχετίζεται με την απασχόληση-ανεργία, περιελάμβανε μόλις τέσσερα ερωτήματα τα οποία έχουν εξελιχθεί σε δεκατρία το 2008. Έτσι αναλύονται οι λόγοι και οι χρόνοι που τα άτομα είτε εργάζονται είτε όχι. Επίσης, αλλαγές παρατηρούνται και στις τιμές των μεταβλητών π.χ. το έτος 2008, προστίθεται ο κωδικός για την καταγραφή της μερικής μη απόκρισης (δεν απάντησε).

⁷⁴ Μιχαλοπούλου, ό.π., σ. 437.

Ακόμα, παρουσιάζονται ενδεικτικά οι αλλαγές στις στατιστικές ταξινομήσεις των ΕΕΔ για τα έτη 1999-2008. Οι στατιστικές ταξινομήσεις παραμένουν ίδιες για τα έτη αυτά, εκτός από την ταξινόμηση του κλάδου οικονομικής δραστηριότητας. Η ταξινόμηση του κλάδου οικονομικής δραστηριότητας αλλάζει το 2008 από ΣΤΑΚΟΔ 91 σε NACE rev.2.

Βεβαίως, για συγκρισιμότητα δεν επαρκεί ο έλεγχος των μετρήσεων-μεταβλητών όπως καταγράφονται στα δελτία-ερωτηματολόγια των ΕΕΔ, αλλά πρέπει παράλληλα να ελεγχθούν οι μετρήσεις σύμφωνα με τις εκάστοτε οδηγίες. Εκτός αυτού, η θεμελίωση της συγκρισιμότητας απαιτεί διεξοδικό έλεγχο ταξινομήσεων, κωδικών και ορισμών. Όμως, οι έλεγχοι αυτοί υπερβαίνουν το πλαίσιο της παρούσας εργασίας.

ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΗΓΕΣ

Α΄ Κανονισμοί

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 577/98 του Συμβουλίου για τη διενέργεια δειγματοληπτικής Έρευνας Εργατικού Δυναμικού στην ΕΕ με στόχο την αναπροσαρμογή του καταλόγου των χαρακτηριστικών της έρευνας, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52003PC0109:EL:HTML> (πρόσβαση στις 14-07-2009).

Β΄ Ηλεκτρονικές Διευθύνσεις

Επίσημη ιστοσελίδα της ΕΣΥΕ, <http://www.statistics.gr> (πρόσβαση στις 02-10-2008).
Wikipedia, λήμμα, *Nomenclature of Territorial Units for Statistics*, http://en.wikipedia.org/wiki/Nomenclature_of_Territorial_Units_for_Statistics (πρόσβαση στις 11/08/2009).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΓΓΕΤ, Έρευνα της EUROSTAT για το εργατικό δυναμικό: Παράρτημα 8, χ.χ., <http://www.gsrt.gr/default.asp?FILE=items/1564/149> (πρόσβαση στις 14-07-2009).
ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 1999.
ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2000.
ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2001.
ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2002.
ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2003.
ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2004.
ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2005.
ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2006.
ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2007.
ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Αθήνα 2008.
ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού: Μεθοδολογία, 2008, http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A0101/Other/A0101_SJO_01_MT_QQ_01_1998_04_2009_01_F_GR.pdf (πρόσβαση στις 17-07-2009).
ΕΣΥΕ, Έρευνα Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, χ.χ., www.statistics.gr/gr_tables/S301_SJO_1_DT_Q2_07_Y.pdf (πρόσβαση στις 21/9/2008).
ΕΣΥΕ, Τριμηνιαία Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, χ.χ., http://www.statistics.gr/gr_tables/er_dyn.pdf (πρόσβαση στις 23-05-2009).
Μιχαλοπούλου Κ., Στην αυτοκρατορία των ενδείξεων: Η ιστορία της δειγματοληπτικής πρακτικής στην Ελλάδα, Αθήνα (Παπαζήσης) 2004.
Πανταζίδης Ν., Επανασχεδιασμός του δείγματος της Έρευνα Απασχόλησης για την περίοδο των ετών 1998 και μετά, Αθήνα 1998.

Bregger J.E., «The Current Population Survey: a historical perspective and BLS' role», *Monthly Labor Review*, 107 (1984) 8-14,
<http://www.bls.gov/opub/mlr/1984/06/art2full.pdf> (πρόσβαση στις 19-08-2009).

EUROSTAT, *The European Union Labour Force Survey: Methods and definitions 2001*, European Commission 2001.

EUROSTAT, *Statistical Classifications Used in the EU LFS*, 2008,
http://circa.europa.eu/irc/dsis/employment/info/data/eu_lfs/LFS_MAIN/LFS/LFS_STATISTICAL_CLASSIFICATIONS.htm (πρόσβαση στις 2/08/2009).

EUROSTAT, *The European Union Labour Force Survey*, 2009,
http://circa.europa.eu/irc/dsis/employment/info/data/eu_lfs/index.htm (πρόσβαση στις 2/05/2009).

EUROSTAT, *Comparability of results between successive surveys*, 2009,
http://circa.europa.eu/irc/dsis/employment/info/data/eu_lfs/LFS_MAIN/LFS/LFS_COMPARABILITY.htm (πρόσβαση στις 2-05-2009).

EUROSTAT, *Development of the EU Labour Force Survey (EU LFS): Methodology-Organization*, 2009,
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_lfs/methodology/organisation (πρόσβαση στις 10-07-2009).

EUROSTAT, *Employment and unemployment (LFS): Introduction*, 2009,
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_lfs/introduction (πρόσβαση στις 13-07-2009).

EUROSTAT, *Labour Force Survey Core Questionnaires: National questionnaires, Instructions and others documents*, χ.χ.,
http://circa.europa.eu/irc/dsis/employment/info/data/eu_lfs/LFS_CORE_National_Questionnaires/index_LFS_CORE_Questionnaires_by_years.htm, (πρόσβαση στις 3-04-2009).

Kish L., *Survey Sampling*, Νέα Υόρκη (John Wiley and Sons) 1965.

Kish L., «Multipopulation survey designs: Five types with seven shared aspects», *International Statistical Review*, 62 (1994) 167-186.

Moser C.A., Kalton G., *Survey methods in social investigation*, Νέα Υόρκη ²1972 (Basic Books).

U.S. Bureau of the Census, *A joint effort between the Bureau of Labor Statistics and the Census Bureau*, 2008, <http://www.census.gov/cps/> (πρόσβαση στις 18-07-2009).

Verma V., «Comparability in international survey statistics», *International Conference on Improving Surveys*, Copenhagen 1992 (25-28 August 1992),
http://www.nessie-essex.co.uk/roundtable_1VermaFULL.pdf, (πρόσβαση στις 15-05-2009).

Verma V., «Household surveys in Europe: Some issues in comparative methodologies», *Seminar: International comparison of survey methodologies*, Αθήνα 1992 (30 Μαρτίου – 1 Απριλίου 1992).

Verma V., «Comparative Surveys in Europe: Problems and Possibilities», *Bulletin of the International Statistical Institute*, 49 (1995) 527-528.

ABSTRACT

The present thesis discusses comparability issues according to Kish (1994) pertaining to the definitions, the variables-questions and the sampling design and practice in order to show the possibilities and the way data of the Greek Labour Force Surveys (LFS) may be used over time. In this respect, the questionnaires and documents of the LFS conducted in 1999-2008 are investigated. The main purposes of the surveys as well as the statistical classifications are presented.

Investigation of the documents of the LFS carried out from 1999 to 2008 showed no changes in the purposes and aims of the surveys. The sampling design of the surveys is a probability sample, designed by Mr Nikos Pantazidis in 1998 and was applied to all surveys under investigation. For this reason, only the most recent design of the 2008 survey is presented in detail. The practice of using substitutions for non response ended with the 2004 survey. Differences were found in comparing the variables-questions and their values specially for the employment and education questions. Consequently, the use of variables and their values by researchers should be very careful in order to base comparisons over time.

Certainly, for comparability it does not suffice to investigate the variables as they are recorded in the LFS questionnaires. Variables should be as well investigated according to measurement definitions and instructions. Moreover, for comparability, extensive checks are needed on measurement classification codes and definitions that are beyond the scope of the present thesis.

Key-words:

Labour Force Survey, comparability, probability sample design, variables, measurements, codes, definitions, instructions, questionnaires.